
Sjeldne fugler i Norge i 2008

Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF)

Ny art for landet! En voksen beringsnipe Calidris mauri gjestet Revtangen i Rogaland 12.-13. juli. Foto: Tommy A. Andersen.

**Tor Audun Olsen, Vegard Bunes, Øivind Egeland, Andreas Gullberg,
Kjell R. Mjølunes & Bjørn Olav Tveit**

Dette er årsrapport nr. 33 fra NSKF. Denne rapporten presenterer først og fremst saker fra 2008, men over 100 saker fra 2007 eller tidligere år er også inkludert. Andelen eldre saker er dermed høyere enn normalt, noe som i hovedsak skyldes at komiteen har jobbet spesifikt med å innhente beskrivelser og dokumentasjon av gamle observasjoner. Det er dessuten flere observatører som fremdeles går gjennom gamle notatbøker, og sender inn eldre saker. Dette bidrar til å gi et riktigere bilde av forekomsten av sjeldne fugler i Norge. Vi oppfordrer som vanlig enda flere til å hjelpe oss med å komplettere både gamle og nye rapporter.

Komiteens sammensetning og arbeid

I 2009 bestod komiteen av Vegard Bunes (Vest-Agder), Øivind Egeland (Oslo), Andreas Gullberg (Akershus), Kjell Ruud Mjølunes (Rogaland), Tor Audun Olsen (Rogaland) og Bjørn Olav Tveit (Akershus). Tor Audun Olsen har overtatt som sekretær etter Vegard Bunes, og vi benytter anledningen til å takke Vegard for innsatsen. Siden forrige rapport ble utgitt har komiteen avholdt ett møte; på Lista i Vest-Agder i slutten av november 2009. En stadig økende andel saker blir imidlertid ferdigbehandlet utenom de regulære møtene, fremfor alt gjennom NSKF-modulen i artsobservasjoner.nofugler.

Saksbehandlingen

Av de totalt 344 sakene som er ferdigbehandlet siden forrige rapport ble publisert, ble 310 godkjent. Seks av disse var hybrider, og åtte havnet i kategoriene C, D eller E. Komiteen underkjente 33 saker, inkludert to som var oppe til revurdering. Som vanlig vil vi presisere at de underkjente funnene ikke nødvendigvis representerer feilbestemte fugler. De fleste har en for mangelfull beskrivelse eller dokumentasjon til å kunne inngå i den offisielle norske funnstatistikken.

Flere tidligere godkjente saker har blitt revurdert eller er under revurdering. Saker som er ferdig revurdert og publiseres her inkluderer alle tidligere godkjente funn av gulerle *Motacilla flava* av underarten *feldegg*. Tre tidligere godkjente observasjoner av amursvale *Cecropis daurica* med draktkarakterer samsvarende med østlige underarter har også blitt tatt opp til ny vurdering. NSKF jobber i tillegg med revurdering av en rekke tidligere godkjente funn. Dette dreier seg i hovedsak om (under)arter der det har vært eller kan bli endringer i taksonomisk status, eller arter med svært få godkjente funn.

Noen hovedtrekk fra forekomsten

Den geografiske fordelingen av sjeldne fugler i Norge fulgte i 2008 det samme mønsteret som i de fleste foregående år. Det høyeste antallet rariteter ble sett i Rogaland, med Vest-Agder og Nordland på de neste plassene. Lokalteter som Utsira, Jæren, Lista og Røst vil nok i overskuelig framtid sørge for at dette mønsteret forblir det samme, men seinere høsters satsing på øyer og kystnære lokaliteter flere steder langs vestkysten har ført til mange spennende funn. Samlet hadde de tre fylkene Hordaland, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag nesten like mange funn i 2008 som de 11 fylkene Oslo, Akershus, Hedmark, Oppland, Buskerud, Telemark, Aust-Agder, Sogn og Fjordane, Nord-Trøndelag, Troms og Finnmark til sammen. Dette gjenspeiler ikke minst resultatet av målrettet satsing i havgapet på seinhøsten. Nesten halvparten av funnene fra de tre fylkene på vestkysten ble gjort i september og oktober.

Denne rapporten presenterer flere funn av fugler som er sett bare et fåtall ganger tidligere i Norge. I 2008 kunne keiserørna *Aquila heliaca* ved Brunsand i Rogaland observeres fra januar til mars. Hele tre kanadaløer *Pluvialis dominica* ble sett, fram til 2007 fantes bare fire tidligere godkjente funn av denne arten i Norge. Landets sjette franklinmåke *Larus pipixcan* ble sett i Hafsfjord,

Sola i november, dette var for øvrig Rogalands første observasjon av den amerikanske måken. Det første funnet av mongolturteldue *Streptopelia orientalis* i Troms ble gjort i oktober, dette var samtidig kun det åttende funnet i Norge. På Utsira gikk en rubinstrupe *Luscinia calliope* i nettet 1. november, bare tre år etter førstefunnet samme sted. Ellers kan isabellasteinskvett *Oenanthe isabellina* fra Lista (femte funn), stripesanger *Locustella lanceolata* fra Utsira (tiende funn) og steppevarsler *Lanius meridionalis pallidirostris* fra Karmøy (syvende funn) nevnes av «høydepunkter» fra 2008. Fra 2007 kan purpurhodeand *Aythya affinis*, mongolpiplerke *Anthus godlewskii*, spottesanger *Hippolais polyglotta* og furusanger *Phylloscopus orientalis* trekkes fram. Norges åttende harlekinand *Histrionicus histrionicus* fra Jan Mayen i 2002 og fjerde lattermåke *L. atricilla* fra Bjørnøya i 2006 publiseres også i denne rapporten.

Nye arter og underarter for Norge

I denne rapporten presenteres to arter og tre underarter som er nye på den norske A-listen. Med dette er den offisielle norske artslisten på 480 arter. Til sammenligning teller den svenske listen 486 arter, og i Danmark er 462 arter observert pr. 2008.

Begge de nye artene i 2008 var amerikanske vadefugler. En svartvingespove *Limosa haemastica* ble sett av noen få privilegerte på Røst i Nordland 24. juni, og en beringsnipe *Calidris mauri* holdt seg på Revtangen i Rogaland fra 12. til 13. juli.

I og med at tidligere funn av gulerler av underarten *feldegg* har blitt revurdert og underkjent, ble det godkjente funnet fra Utsira 3.-5. juni 2008 landets førstefunn. To andre nye underarter for Norge er godkjent fra rapportåret. Ei myrpiplerke av underarten *japonicus* holdt seg på Karmøy fra januar til april, og ei linerle av den østlige underarten *leucopsis* ble sett og fotografert på Lista 1.-2. november. Sistnevnte er registrert kun én gang tidligere i Vest-Palearktisk.

Systematikk

NSKF følger anbefalingene fra Association of European Records and Rarities Committees - Taxonomic Advisory Committee (AERC-TAC) når det gjelder taksonomisk status. For en nærmere redegjørelse henvises det til vår nettside www.birdlife.no/nskf, og AERCs nettside www.aerc.eu.

Tabell 1. Fylkesvis fordeling av godkjente funn oppsummert i denne rapporten.

Number of accepted records in this report

Fylke	< 2008	2008	Sum
Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder	6	0	6
Havområdene utenfor norskekysten N	0	0	0
Havområdene utenfor norskekysten S	2	1	3
Finnmark	7	3	10
Troms	4	1	5
Nordland	15	21	36
Nord-Trøndelag	1	1	2
Sør-Trøndelag	16	9	25
Møre og Romsdal	3	9	12
Sogn og Fjordane	1	1	2
Hordaland	6	11	17
Rogaland	5	74	79
Vest-Agder	15	38	53
Aust-Agder	0	2	2
Telemark	3	3	6
Vestfold	7	12	19
Buskerud	0	4	4
Oppland	4	2	6
Hedmark	2	2	4
Oslo og Akershus	5	6	11
Østfold	5	1	6
Totalt	107	201	308

AERC TAC publiserte nye taksonomiske anbefalinger i 2010 (Crochet m.fl. 2010). Som følge av disse anbefalingene økte antall arter påtruffet i Norge med én ettersom rødflekktrøst *Turdus naumanni* og svartflekktrøst *T. eunomus* nå regnes som to ulike arter. Disse ble tidligere betraktet som underarter av «bruntrøst». De nye anbefalingene medfører også en del andre endringer på Norgeslisten, hovedsakelig endringer i vitenskapelige familienavn for enkelte arter. For nærmere omtale av dette henvises det til NSKFs nettsider og den oppdaterte Norgeslisten som kan finnes der.

Innleveringsfrist

Observasjoner som ønskes publisert i førstkomende NSKF-rapport, må være komiteen i hende innen 1. februar året etter observasjonsåret. Det ideelle er imidlertid om rapporter sendes inn så snart som mulig etter observasjonen slik at komiteen får mulighet til å jobbe jevnt gjennom hele året.

Råd til observatørene

En stadig større del av rapporteringen til NSKF skjer digitalt, fremfor alt via rapporteringsmodulen i *artsobservasjoner.no*, og vi oppfordrer enda flere til å benytte seg av denne muligheten. Rapporteringsskjema og liste over hvilke arter som skal behandles av NSKF finnes også på komiteens nettside. Vi minner om at vi helst mottar så detaljerte rapporter som mulig, med beskrivelse av hvert enkelt individ og eventuelle bilder i høy oppløsning. Henvisning til bilder som ligger på nettet er som regel ikke nok, da de oftest har lav oppløsning eller forsvinner når adresser endres. Husk at funnomstendigheter som avstand, værforhold og optikk kan være avgjørende viktige. For fugler som blir fanget og ringmerket kreves både ringnummer og biometriske mål.

Endringer på rapporteringslisten

Fra og med 1. januar 2009 skal ikke funn av polarsvømmesnipe *Phalaropus fulicarius* behandles av NSKF. Videre vurdering av denne

artens forekomst overlates dermed til de respektive LRSKene. Nærmere begrunnelse for denne avgjørelsen finnes lenger ut i rapporten. NSKF er imidlertid svært interessert i å få inn beskrivelser på funn fra årene frem til og med 2008, som ennå ikke har vært forelagt komiteen. Den fullstendige rapporteringslisten er tilgjengelig på våre nettsider.

Også svartsvane *Cygnus atratus* og brudeand *Aix sponsa* er tatt ut fra NSKFs rapporteringsliste. Disse to artene er relativt vanlige i fangenskap i Europa. I det minste svartsvane blir også holdt i parker i Norge. Samtlige funn av disse to artene her i landet dreier seg om mer eller mindre sikre rømlinger og artene finnes derfor kun i kategori E på Norgeslisten. Innrapporteringen til NSKF har vært nokså tilfeldig, og det er komiteens vurdering at håndteringen av disse to artene vil fungere bedre på fylkesnivå. Det skal også tillegges at de to artene, med unntak for hunnfargede brudeender, er meget lette å kjenne igjen i felt.

Svartsvane stammer opprinnelig fra Australia, men har frittlevende bestander i blant annet Nederland og Polen. Det er derfor ikke utenkelig at arten kan bli inkludert på den norske C-listen hvis det kan bevises at individer funnet i Norge stammer fra disse populasjonene. Likeledes skal det ikke utelukkes at brudeand kan nå Norge fra de ville populasjonene i Nord-Amerika. Arten er for eksempel påtruffet i tilsynelatende vill tilstand på Island og Azorene. Funn av de to artene som vurderes å skulle vært plassert i andre kategorier enn E skal derfor fremdeles behandles av NSKF.

Forklaring til presentasjonen av funnene

I den påfølgende oversikten er oppsettet gjort i følgende system: (1) fuglens norske navn, (2) vitenskapelig navn, (3) antall funn/individer i parentes ((i) funn/individer frem til og med 1974, (ii) funn/individer i perioden fra og med 1975, (iii) funn fra rapportåret 2008), (4) eventuell årstalls- og områdebegrensning av (3), (5) eventuell hekking, (6) år, (7) fylke, (8) antall, alder, kjønn og funnomstendigheter, (9) lokalitet og kommune, (10) funndato, (11) * bak funndato angir belegg, mens følgende symbol angir beleggets form (F - fotografi, V - video/filmopptak, L - lydopptak), (12) observatør(er), med hovedobservatør(er) nevnt først og uthevet med *, (13) utbredelsesområdet grovt angitt i parentes og (14) funnkommentarer. Ringmerkede individer markeres med forkortelsen rm., mens syngende fugler markeres med sy.

Opptil fem medobservatører listes opp bak hovedobservatør, som er den eller de som oppdaget og/eller artsbestemte fuglen. Dersom ingen hovedobservatør er angitt i rapporten, listes observatørene opp i alfabetisk rekkefølge.

Antall funn og individer er vurdert skjønnsmessig i de tilfeller der det kan være samme fuglen som har opptrådt på flere forskjellige lokaliteter eller det har vært mer enn ett funn av en art på samme lokalitet. NSKFs vurdering angis slik: Mulig samme fugl(er) - regnes som forskjellige individer og teller som to eller flere funn. Trolig samme fugl(er) - regnes som ett funn. Samme fugl(er) - dokumentasjon eller opplysninger gjør det sikkert eller overveiende sannsynlig at det dreier seg om samme individ.

Aldersangivelser følger kalenderåret, 1K betyr en fugl i sitt første kalenderår, 1K+ antyder alder ukjent (første kalenderår eller eldre), 2K+ en fugl i sitt andre kalenderår eller eldre, osv. Også fjærdraktsystemet er benyttet der dette er mer praktisk, f.eks. pull. = pullus (dununge før første fjærdrakt), juv. = juvenil (flygedyktig ungfugl i sin første komplette fjærdrakt), subad. = subadult (en fugl som er eldre enn *juvenil* men ennå ikke i voksen drakt), og ad. = adult (en voksen, utfarget fugl).

Godkjente saker *Accepted records*

Amerikakrikkand *Anas carolinensis* (0, 86, 5)

- 2002 HORDALAND: Ad. ♂ Rekvesøyane, Voss 13.4-16.5* (F) (F.Falkenberg, A.T.Mjøs m.fl.).
- 2004 AKERSHUS: Ad. ♂ Årnestangen, Rælingen 22.-23.4 (*G.F.Karlsen, K.A.Jensen).
- 2005 SVALBARD: Ad. ♂ Båtvika, Jan Mayen 23.5-4.6* (F) (O.Djøseland).
- 2007 SØR-TRØNDELAG: Ad. ♂ Gaulosen, Melhus 13.4 (G.Bangjord m.fl.).
- 2008 AKERSHUS: Ad. ♂ Kjelle, Aurskog-Høland 19.4-1.5* (F) (*T.W.Andersen, P.Gylseth, Ø.Hagen, K.Hansen, J.Langbråten, T.Sæther m.fl.).
- BUSKERUD: Ad. ♂ Linnestranda, Lier 25.4-2.5* (F) (J.Myre, J.E.Nygård, S.Stueflotten).
- ROGALAND: Ad. ♂ Orreosen, Klepp 8.-9.7* (F) (*H.Heggland, L.O.Eliassen, M.Kersbergen, A.T.Mjøs, G.Mobakken).
- HORDALAND: Ad. ♂ Lønøyane & Myrk-

dalsdeltaet, Voss 8.-18.5* (F) (*E.Chapman, J.O.Sagerøy).
SØR-TRØNDELAGE: Ad. ♂ Eidsvatnet, Bjugn 17.-25.4* (F) (S.Melum, K.Groven, G.Dybvik, H.E.Ring m.fl.).

(Nord-Amerika; overvintrer sør til Sentral-Amerika). Forekomsten i 2008 er marginalt bedre enn året før. Funnene er typiske for arten i Norge, med ett unntak ble alle fuglene sett i april-mai. Julifunnet fra Jæren er det første i sitt slag i Norge og følgelig det seineste «vårfunnet» til nå. Det er verdt å merke seg at den geografiske spredningen var god, de fem fuglene ble sett i hvert sitt fylke. Stor geografisk spredning på funnene er typisk for denne arten som er påtruffet i alle fylker utenom Oslo, Sogn og Fjordane og Finnmark. Selv et relativt sjeldenhetsfattig fylke som Buskerud har hatt besøk av arten seks ganger. Hannen fra Jan Mayen i 2005 holdt seg sammen med en ubestemt hunn. Feltbestemmelse av hunn amerikakrikkand er meget krevende, men ikke helt umulig. En detaljert beskrivelse og gode bilder av blant annet vingespeilet kan være den avgjørende faktoren. Se for eksempel Garner (2008) for flere tips til identifikasjon av hunn amerikakrikkand.

Ringand *Aythya collaris* (1, 18, 2)

2008 VEST-AGDER: Ad. ♂ Hanangervann, Farsund 8.10-15.11* (F) (*V.Bunes, G.Gundersen m.fl.).
ROGALAND: Ad. ♂ Grødemsvatnet, Karmøy 13.-14.5* (F) (F.Steinkjellå m.fl.).

(Nord-Amerika; overvintrer sør til Sentral-Amerika). Siden år 2000 har det vært en markant økning i antall observasjoner av ringand i Norge. Selv om arten fremdeles er svært sjelden, har den etter millenniumskiftet vært nesten årvisst. Felles for de fleste av funnene fra denne perioden er at det dreier seg om hanner på vårtrekk i mai.

Purpurhodeand *Aythya affinis* (0, 3, 0)

2007 VEST-AGDER: Ad. ♂ Kråkenesvann, Farsund 14.10-14.12* (F) (*M.L.Pedersen, *K.M.Torland, J.M.Abrahamsen, G.Gundersen, N.H.Lorentzen m.fl.).

(Nord-Amerika; overvintrer sør til Sentral-Amerika). Dette funnet er det tredje i Norge og fra samme år som det andre, en hann som gjestet Harvalandsvatnet på Jæren i slutten av april. Fuglen som holdt seg i Kråkenesvannet i to måneder representerer det første vinterfunnet i

landet. Alle de tre fuglene har vært voksne hanner, den klart enkleste drakten å identifisere hos denne arten. Den sparsomme forekomsten av purpurhodeand i Norge har nok delvis sin forklaring i at arten er svært lett å overse. Med flere funn følger også større kunnskap om identifikasjon, noe som kanskje vil gjenspeiles i årene som kommer.

Harlekinand *Histrionicus histrionicus* (2, 6, 0)

2002 SVALBARD: Ad. ♂ Nordlaguna, Jan Mayen 21.-25.6* (F) (O.Djøseland).

(Island, Grønland, Nord-Amerika og Øst-Sibir). Med dette funnet står 2002 som eneste år med mer enn ett funn av arten. En hann hadde tilhold ved Stad, Sogn og Fjordane fra 14. september til 19. oktober samme år. Funnet på Jan Mayen kan trolig settes i direkte sammenheng med mytetrekk hos den islandske bestanden.

En voksen hann harlekinand *Histrionicus histrionicus* ble sett noen dager i slutten av juni 2002 på Jan Mayen, Svalbard. Foto: Oddgeir Djøseland.

Brilleand *Melanitta perspicillata* (3, 53/54, 0)

2007 SØR-TRØNDELAGE: Ad. ♂ Brekkberga, Skaun 9.-10.9 (*T.Haugskott, P.W.Bøe m.fl.).
FINNMARK: Ad. ♂ Varangerbotn, Nesseby 30.6* (F) (*T.W.Andersen, G.Gundersen).
2008 VEST-AGDER: Ad. ♂ div. lok. Lista, Farsund 1.1-12.5* (F) (V.Bunes, G.Gundersen, T.A.Olsen, T.B.Vestøl m.fl.).
ROGALAND: Ad. ♂ Vik, Klepp 1.1-8.5 & 15.10-31.12* (F) (F.Kræmer, T.A.Olsen, E.Ween m.fl.).

(Nord-Amerika). Begge funnene fra 2008 dreier seg om returnerende hanner og teller dermed ikke som nye funn. Derimot ble fuglen i Varangerbotn i 2007 sett mer eller mindre samtidig med en

Norges tredje og Vest-Agders første purpurhodeand Aythya affinis gjestet Kråkenesvann, Farsund i to måneder i slutten av 2007. Bildet nedenfor viser karakteristisk vingebåndtegning med hvit arm og mørkere brungrå hånd. Fotos: Gunnar Gundersen.

mytende hann i Porsangerfjorden. Etter NSKF's vurdering dreier dette seg trolig om ulike fugler og teller som et nytt funn. Å skaffe seg en oversikt over hvor mange fugler som er involvert i forekomsten i Trøndelagsfylkene er meget vanskelig. En voksen hann ble sett i samme område som fuglen fra 2007 hvert år fra 2000 til 2003, men er ikke rapportert siden. Av den grunn regnes også dette som en ny fugl, dvs. kun mulig samme individ som tidligere.

Svarthalsdykker *Podiceps nigricollis* (4, 36/49, 3/4)

- 2001 VEST-AGDER: 2K+ Tregde, Mandal 7.4 (*M.L.Pedersen, T.Bentsen m.fl.).
- 2006 ØSTFOLD: 1K+ Kurefjorden, Råde 22.10-2.11* (F) (P.A.Johansen m.fl.).
OPPLAND: 2 ad. Dokkadeltaet, Nordre Land 6.-12.5* (F) (L.Kapelrud, P.Å.Skålerud).
- 2007 OPPLAND: 3 ad. Dokkadeltaet, Nordre Land 29.-30.4* (F) (S.Karlsen, J.Langbråten).
- 2008 OPPLAND: 2 ad. Eikstادتjernet, Gjøvik 11.-29.5 (kun 1 ad. fra 23.5) (*P.Å.Skålerud, T.W.Andersen, B.H.Larsen m.fl.).
VEST-AGDER: 2K+ Lista fyr, Farsund 12.2 (*O.Heggøy, V.Bunes, T.B.Vestøl).
2K+ Nordhasselvik, Farsund 24.2-7.4* (F) (*J.M.Abrahamson, G.Gundersen, F.Jørgensen, T.A.Olsen m.fl.).
2K+ Kjerkevågen, Lindesnes 25.10-31.12* (F) (*T.Bentsen, *M.L.Pedersen, V.Bunes, G.Gundersen, T.A.Olsen m.fl.).
ROGALAND: 1K Søylandsvatnet, Hå 11.-12.10 (K.Mjølshes).

(Europa nord til Danmark og sørlige Sverige, Nord-Afrika, Asia og Nord-Amerika). Funnene fra Dokkadeltaet i 2006 og 2007 regnes som trolig samme par som allerede er godkjent fra 2004. Den tredje fuglen i 2007 er nødvendigvis ny og teller som et eget funn. Ifølge Larsen (2009) skal arten ha blitt observert på samme lokalitet også i 2001, 2003 og 2005, men disse observasjonene har aldri blitt sendt inn til NSKF. Larsen nevner også flere andre meget interessante registreringer av arten fra ytterligere lokaliteter i Oppland de siste årene. Svarthalsdykkeren ser definitivt ut til å ha fått et fotfeste i fylket. Dessverre er rapporteringen til NSKF meget mangelfull slik at den offisielle statistikken fra de senere år kun inneholder funnet fra Eikstادتjernet. Funnene fra Farsund gjelder trolig samme individ og regnes som ett funn. Disse kan muligens være samme individ som ble sett i Lindesnes høsten etter, men dette regnes likevel som et nytt funn. Ut fra funn de siste årene kan det virke som sørlandskysten har et fåtall regel-

messig overvintrende svarthalsdykkere. Merk at tidligere funntotal før og etter 1975 er endret pga. feil i tidligere rapporter. Norges fjerde funn er fra Gjølshøen i Østfold i mai 1971, riktig funntotal før 1975 er dermed fire funn.

Gulneblire *Calonectris diomedea* (0, 29/31, 0)

2007 SØR-TRØNDELAGE: 1K+ Tarva, Bjugn 6.9 (M.Venås).

(Middelhavet (*diomedea*) og øyer i den østlige delen av Atlanterhavet sør for 40°N (*borealis*). Utenom hekkesesongen regelmessig nord til Biscaya og den britiske vestkysten). Med et nytt funn i 2007 foreligger det nå fem funn fra dette rekordåret. Det er derfor noe overraskende at det ikke foreligger funn fra 2008.

Balearlire *Puffinus mauretanicus* (2, 23, 1)

- 2008 VEST-AGDER: 1K+ Lista fyr, Farsund 19.7 (O.Heggøy).

(Middelhavet. Utenom hekkesesongen regelmessig nord til kysten av Storbritannia). Tross en økning i funnmassen de siste årene både i Norge og Nord-Europa for øvrig opplever vi stadig enkelte år med svært få funn. Kun ett funn i 2008 er noe under normalen de siste årene.

Rørdrum *Botaurus stellaris* (23/25, 69, 0)

- 1979 ØSTFOLD: 1K+ Gjølshøen, Marker oktober* (F) (J.Sandli).
- 2006 VESTFOLD: 2K+ Borrevannet, Horten 4.2* (F) (funnet død samme sted 12.3) (*B.Olsen, F.W.Christoffersen).

(Europa nord til Danmark og sørlige Sverige og videre østover gjennom Asia til Stillehavet). Et nytt funn fra 2006 bringer dette rekordåret opp i ni funn av arten. At 2008 (foreløpig) står uten funn må tilskrives dårlig innrapportering ettersom flere individer er rapportert på ulike nettsider.

Silkehegre *Egretta garzetta* (1, 52/54, 3)

- 2007 VEST-AGDER: 2K+ Hovden, Spind, Farsund 11.5* (F) (H.Reisvaag).
- 2008 AUST-AGDER: 1K+ Tromlingene, Arendal 15.-19.11* (F) (*E.Hult, K.Heidal m.fl.).
ROGALAND: 2K+ Orrevatnet, Klepp 13.5* (F,V) (M.Dagsland m.fl.).
HORDALAND: 1K+ Gjermundshavn, Kvinnerad 19.-29.10* (F) (A.Målsnes m.fl.).

(Europa nord til England, Nord-Afrika, Asia og Australia). Fuglen fra Farsund i 2007 står som det eneste funnet av arten i Norge dette året. Forekomsten i 2008 er mer normal, men overvekten av høstfunn er uventet.

Egrettheigre *Ardea alba* (1, 112/114, 8)

- 2004 VESTFOLD: 2K+ Gjønnesvannet, Larvik 12.-13.5* (F) (*T.Nilsen, H.Holone, J.Thollefsen m.fl.).
- 2005 TELEMARK: 2K+ Jomfruland, Kragerø 24.4 (*M.Eggen, *J.H.Magnussen, V.Bunes, T.Helleren m.fl.).
- 2006 OPPLAND: 2K+ Lesjaleira, Lesja 6.5* (F) (*O.W.Grimbsby, R.Sørumgård m.fl.).
- 2008 BUSKERUD: Ad. Fiskumvannet, Øvre Eiker 23.5 (T.Holtskog).
VESTFOLD: Ad. Borrevannet, Horten 18.5* (F) (*K.F.Jensen, A.W.Clarke, B.Olsen m.fl.). 2K+ Klåstadkilen, Larvik 15.6* (F) (*H.Heggland, M.Lohne, R.Meyer m.fl.).
ROGALAND: Ad. Vaulen, Hå 22.5* (F) (*M.Kersbergen m.fl.). Ad. Børaunen, Randaberg 23.5* (F) (M.Eggen). 2K+ Orrevatnet, Klepp 17.-24.6* (F,V) (*M.Dagsland m.fl.).
HORDALAND: 2K+ Nordskogvatnet, Sveio 29.4* (F) (J.Rabben).
SØR-TRØNDELAG: 2K+ Titran, Frøya 12.5* (F) (M.Myklebust, A.Winnem).
NORDLAND: 2K+ Nedre Tjong, Rødøy 20.6 (W.Nicolaisen).

(Nesten kosmopolitisk; svært lokal utbredelse i Europa, men har spredt seg mot nord, blant annet til Nederland). Nok et sterkt år for arten som hadde rekordmange observasjoner i 2007. Som vanlig er det vanskelig å vurdere nøyaktig hvor mange individer som er involvert da arten har en tendens til å forflytte seg over store avstander på kort tid. Observasjonene fra Hå og Randaberg i mai er definitivt av samme fugl mens de resterende funnene regnes som nye individer. Med dette kommer totalen for 2008 opp i åtte funn.

Stork *Ciconia ciconia* (17/18 (etter 1920), 91/101, 2)

- 2007 FINNMARK: 2K+ Kistrand, Porsanger 22.5* (F) (*K.A.Josefsen, G.Gundersen, K.M.Torland, J.I.Vidal, I.J.Øien, T.Aarvak).
- 2008 ØSTFOLD: 2K+ Hornstvedtsletta, Eidsberg 1.-4.5* (F) (*L.G.Langsæter, G.Fjellengen, J.Haga, P.D.Heggland).
ROGALAND: 2K+ Moi, Lund 14.5 (G.Skjærpe mfl.). 2K+ div. lok. Hå & Klepp kommuner 15.-24.5* (F) (E.Ween m.fl.). 2K+ Skudeneshavn, Karmøy 25.5* (F) (NN). 2K+ Utsira, Utsira 25.5* (V) (G.Mobakken).

(Eurasia, Nordvest- og Sør-Afrika; overvintrer i Afrika). Alle observasjonene fra Rogaland i mai dreier seg utvilsomt om samme fugl og regnes som ett funn. Teoretisk kan det ha være samme individ som ble sett i Østfold i begynnelsen av mai, men dette regnes som et eget funn.

Bronseibis *Plegadis falcinellus* (11/13, 3/4, 1)

- 2008 VEST-AGDER: Ad. Lista fyr, Steinsvika & Hanangervann, Farsund 8.-21.9* (F) (*M.Eggen, G.Gundersen m.fl.).

(Hekker i alle verdensdeler. Nærmeste populasjoner finnes fra Sør-Europa til Sentral-Asia). Dette er første observasjon av arten i Norge siden 2002. Nord-Europa opplevde en mindre influx av arten høsten 2002, og to fugler ble observert i Norge, ved Bodø og nettopp på Lista. Av de daterte norske funnene er ni gjort i september og oktober. Det eneste vårfunnet stammer fra Høylandsvatnet ved Sandnes 28. mai 1893. Det finnes også et sommerfunn fra Drammen i 1862. Utover dette er det registrert fire udaterte funn fra første halvdel av 1800-tallet. Arten må definitivt ha vært mer regelmessig forekommende i Norge i eldre tider. Seks funn fra 1800-tallet og hele fire funn fra 1920-tallet taler sitt tydelige språk. Ett av funnene fra dette tiåret dreide seg om en ringmerket fugl som ble funnet død i Surnadal, Møre og Romsdal i oktober 1926. Denne fuglen var ringmerket i Ungarn 15. juni samme år (Haftorn 1971). Den europeiske bestanden har tyngdepunktet i Sørøst-Europa, og det er sannsynlig at flesteparten av de norske funnene har sitt opphav herfra. Arten er likevel i økning også i vestre deler av Europa (se bl.a. Riegel 2008), og det er ikke utenkelig at dette kan resultere i en mer regelmessig opptreden i Norge. Omstendighetene rundt årets fugl på Lista beskrives av Eggen (2009a).

Svartglente *Milvus migrans* (4, 65/66, 5)

- 2007 VEST-AGDER: 2K+ Maberg & Slevdalsvann, Farsund 4.5* (F) (*A.Gullberg, V.Bunes).
- 2008 VESTFOLD: 2K+ Klåstadkilen, Larvik 1.5 (H.Heggland). 2K+ Klåstadkilen, Larvik 4.5 (H.Heggland). 2K+ Klåstadkilen, Larvik 11.5 (H.Heggland).
AUST-AGDER: Ad. Barmen, Risør 3.5 (F.W.Christoffersen).
ROGALAND: 2K+ Lassaskaret, Hå 2.5 (K.Mjøltnes).

(Nesten hele Eurasia, Afrika og Australia; de fleste europeiske fugler overvintrer i Afrika sør

Hele tre svarthalsdykkere *Podiceps nigricollis* ble sett i Dokkadeltaet i Oppland i slutten av april 2007. Foto: Jonas Langbråten.

Bronseibisen *Plegadis falcinellus* som holdt til på Lista i september unngikk såvidt å bli lunsj for både vandre-falk *Falco peregrinus* (innfelt bilde) og hønehawk *Accipiter gentilis*. En artsfrende som gjestet Skåne i Sverige en del år tilbake var ikke like heldig – den endte sine dager i klørne på nettopp en hønehawk. Foto: Gunnar Gundersen og Marton Berntsen (innfelt bilde).

for Sahara). Glenter og svartglenter ser ofte ut til å flytte seg langs kysten når de ankommer Norge og det kan derfor ikke utelukkes at samme individ blir observert på flere steder. Likevel regnes alle observasjoner fra 2008 som separate funn, ettersom arten opptrådte i rekordhøye antall på trekk i både Sverige og Danmark i begynnelsen av mai dette året. De norske funnene er også alle av trekkende fugler.

Glente *Milvus milvus* (9 (etter 1900), 139/140, 5)

- 2003 VESTFOLD: 2K+ Manum, Tønsberg 20.4* (F) (S.Rui, Ø.Rui).
 2007 VEST-AGDER: 2K+ Høgsåsneset, Mandal 12.4* (F) (F.Jørgensen).
 2008 VEST-AGDER: 3K+ Kviljo & Lista fyr, Farsund 14.3* (F) (*T.Bentsen, V.Bunes, G.Gundersen). 2K+ Nordberg & Kviljo, Farsund 15.4 (*J.M.Abrahamsen, O.Heggøy, T.A.Olsen). 2K Lista fyr, Farsund 13.5* (F) (*T.A.Olsen, V.Bunes, O.Heggøy, T.R.Stølen). 2K Sånum, Mandal 15.5* (F) (F.Jørgensen). 2K+ Lista fyr, Farsund 19.8 (*D.Lovitch, *T.A.Olsen, V.Bunes, J.Lovitch).
 ROGALAND: 2K+ Bråstein, Sandnes 2.4* (F) (D.N.Sværi).

(Europa nord til Danmark og sørlige Sverige). Fuglen fra 2003 regnes som et nytt individ noe som fører 2003 opp i rekordhøye 12 funn. De tre observasjonene på Lista i 2008 var tre ulike individer. Derimot kunne 2K-fuglen fra Mandal 15. mai gjenkjennes som samme fugl som først ble sett på Lista to dager tidligere. Dette bringer årstotalen opp i fem funn, et nokså gjennomsnittlig årstotal sammenliknet med de senere årene.

Steppehauk *Circus macrourus* (22, 45, 2)

- 2003 VESTFOLD: 1K Borrevannet, Horten 21.-25.9* (F) (F.Jacobsen, C.Lie m.fl.).
 2007 VEST-AGDER: 1K div. lok. Lista, Farsund 11.-20.9* (F) (*T.Bentsen, V.Bunes, O.Heggøy m.fl.).
 2008 VESTFOLD: Ad. ♂ Klåstadkilen, Larvik 29.8 (H.Heggland).
 VEST-AGDER: 1K Lista fyr, Farsund 7.9* (F) (*M.Eggen, *Ø.W.Johannessen, V.Bunes, G.Gundersen, I.Melhus m.fl.).

(Steppeområder fra Svartehavet og videre østover til Sentral-Asia; overvintrer hovedsakelig i Midtøsten, India samt Afrika sør for Sahara). Med kun to funn er 2008 å regne som et svakt år for arten. Den fylkes- og tidsmessige plasseringen

av de to funnene fraviker imidlertid ikke nevneverdig fra normalen, sett i lys av funnmassen fra de senere årene.

Enghauk *Circus pygargus* (2, 55, 2)

- 2004 FINNMARK: Ad. ♂ Brenna, Porsanger 26.7 (J.I.Vidal).
 2008 VEST-AGDER: Ad. ♂ Ny-Hellesund, Søgne 2.5 (P.Stensland). Ad. ♀ Lista fyr, Slevdalsvann & Kviljo, Farsund 16.-18.5* (F) (V.Bunes m.fl.).

(Europa nord til Danmark og SØ-Sverige og videre østover til Sentral-Asia; overvintrer i Sør-Asia og Afrika sør for Sahara). Årets to funn følger seg pent inn i rekken av mai-funn fra Vest-Agder, landets kjerrhaukfylke *par excellence*. Funnet fra 2004 er det første i Finnmark.

Keiserørn *Aquila heliaca* (0, 1, 0)

- 2008 ROGALAND: 5K+ div. lok. Hå & Bjerkreim 1.1-4.3* (F) (*K.Mjølshes m.fl.).

(Slovakia og Ungarn østover gjennom Russland til Bajkalsjøen og nordre Pakistan; overvintrer fra Sentral-Asia og India, og videre gjennom Midtøsten til Nord-Afrika). Samme fugl som ble sett i sørlige deler av Rogaland i 2007 (Egeland 2008 og Hveding & Hagevik 2008).

Aftenfalk *Falco vespertinus* (16, 136/138, 4)

- 2004 HAVOMRÅDENE SØR: 1K Ekofisk 2/4-E Tor, Nordsjøen 29.7* (F) (T.C.Vatne).
 2008 VESTFOLD: 2K ♂ Klåstadkilen, Larvik 11.5 (H.Heggland).
 VEST-AGDER: Ad. ♂ Ve, Kristiansand 14.5 (G.Gundersen). 2K ♂ Vågsvollmarka, Lista fyr, Farsund 17.-18.5* (F) (*G.Gundersen, V.Bunes, O.Heggøy m.fl.).
 HORDALAND: 2K+ ♀ Breivik, Øygarden 29.-30.5* (F) (*M.Fredriksen, A.Breistøl, F.Falkenberg m.fl.).

(Øst-Europa og Asia; overvintrer i Afrika). Årets fire funn fra senvåren faller inn i det typiske funnmønsteret, mens mangelen på høstfunn er litt uvanlig i lys av artens opptreden her til lands de senere årene. Vest-Agder og Vestfold er de to fylkene som har flest funn av aftenfalk, og arten sees ikke så ofte i kystfylkene nord for Rogaland. Det første funnet for landet er imidlertid fra Hordaland tilbake i 1897.

Triel *Burhinus oedicanus* (1, 17, 1)

- 2007 ØSTFOLD: 2K+ Rygge stasjon, Rygge 5.-7.5* (F) (T.A.Andersen m.fl.).
 VEST-AGDER: 2K+ Kviljo, Farsund 26.5-3.6* (F) (*M.L.Pedersen, V.Bunes, G. Gundersen m.fl.).
- 2008 MØRE OG ROMSDAL: Ad. Husby gård, Freistranda, Kristiansund 6.-11.5* (F) (*J.R. Gustad, *P.M.Husby, T.H.Hansen m.fl.).

(Europa vest til Storbritannia og nord til Polen, rundt Middelhavet, østover til Sentral- og Sør-Asia. Overvintrer SV-Europa, nordlige Afrika og det indiske subkontinentet). Dette er første funn av arten i Møre og Romsdal. Selv om arten tidligere er påtruffet både i Finnmark, Nordland og Hedmark, er det kystnære områder fra Østfold til Rogaland som dominerer i statistikken. Vest-Agder har med sine ti funn over halvparten av de norske funnene av arten.

Kanadalo *Pluvialis dominica* (0, 4, 3)

- 2008 ROGALAND: Ad. ♂ Nærlandsstranda, Hå 6.-8.7* (F) (*M.Dagsland, H.Heggland m.fl.).
 MØRE OG ROMSDAL: Ad. ♂ Røkmyran, Smøla 17.7* (F) (T.H.Hansen). 1K Gossen, Aukra 29.9-2.10* (F) (*E.Grønningsæter, F.Grønningsæter m.fl.).

(Nord-Amerika; overvintrer i Sør-Amerika). I og med at de fire tidligere funnene av kanadalo i Norge stammer fra Lista og Røstlandet (tre funn), var dette en ny art for både Rogaland og Møre og Romsdal. Funnet fra Rogaland er nærmere beskrevet av Dagsland (2009), mens de to funnene fra Møre og Romsdal er nærmere omtalt av Hansen (2009). Kanadalo glimret i lang tid med sitt nesten uforklarlige fravær på Norgeslisten. Med syv funn på like mange år siden 2002 har dette definitivt endret seg. De syv funnene omfatter to fugler på antatt vårtrekk i månedsskiftet mai/juni, tre voksne fugler på antatt høsttrekk i juli og to ungfugler i månedsskiftet september/oktober.

Sibirlo *Pluvialis fulva* (2/3, 32/34, 3)

- 2006 NORDLAND: Ad. Røstlandet, Røst 30.7-4.8* (F) (*T.E.Kristiansen, J.H.Magnussen m.fl.).
- 2007 VEST-AGDER: Ad. ♂ Lista fyr, Farsund 22.-23.6* (F) (*T.O.Hansen, *G.Gundersen, J.M.Abrahamsen).
- 2008 ROGALAND: Ad. ♂ Vik, Klepp 6.7* (F)

(*T.A.Olsen, H.Heggland, M.Kersbergen, E.S.Nilsen m.fl.). Ad. ♀ Revtangen, Klepp 2.8* (F) (*E.Frantzen, *E.Ween, L.Frantzen, E.Helgesen m.fl.). Ad. ♂ Sele, Klepp 2.8* (F) (*E.Ween, V.Bunes, H.Hveding, T.A.Olsen m.fl.).

(Tundraen i Sibir fra Yamal ved ca. 70° Ø og østover til vestlige Alaska. Overvintrer over et enormt område fra sørlige Nord-Amerika til østlige Afrika). Tre funn i rapportåret er en normal årssum sammenliknet med det siste tiåret. Den geografiske og tidsmessige fordelingen av funnene som presenteres her avviker heller ikke særlig fra hva som har vært normen de siste årene. Voksne fugler dominerer stort i funnmaterialet, trolig blir ungfugler på høsten lettere oversett. En ting å merke seg er at fuglen fra Vik 6. juli dukket opp samme dag som en kanadalo rastet på Nærlandsstranda kun få kilometer unna.

Ubestemt kanada-/sibirlo *Pluvialis dominical fulva* (0, 9, 1)

- 2006 SØR-TRØNDELAGE: 1K+ Grandefjæra, Ørland 12.11 (*T.Bollingmo, D.Bollingmo).
- 2008 NORDLAND: 1K+ Tjøtta, Alstadhaug 28.8 (P.Shimmings).

Sikker identifikasjon av «beringloer» byr fremdeles på utfordringer. Begge artene har en rekke ulike lyder og sikker identifikasjon må baseres på både detaljer i fjærdrakten, «jizz» og lyd. Se for eksempel Johnson & Johnson (2004) mht. hvilke karakterer som regnes for å være diagnostiske for å skille mellom de to svært like artene.

Beringsnipe *Calidris mauri* (0, 0, 1)

- 2008 ROGALAND: Ad. Revtangen, Klepp 12.-13.7* (F) (*A.E.Helgesen, *A.T.Mjø, T.O. Edland m.fl.).

(Nord-Amerika; overvintrer i Sentral- og Sør-Amerika). Ny art for Norge! Beringsnipe er den sjeldneste av de nordamerikanske småvaderne i Europa. Det eneste andre europeiske funnet i 2008 var en ungfugl i Irland (fjerde funn) i september. Fra tidligere år foreligger det også ett funn fra Sverige, åtte fra Storbritannia, to fra Island og ett hver fra Spania og Frankrike. Arten er i tillegg påtruffet flere ganger på Azorene. Samlet sett viser de europeiske funnene av arten et mye mer vestlig tyngdepunkt enn de fleste andre nordamerikanske vaderarter. Beringsnipe på Revtangen og de mange andre sjeldne vaderne på Jæren sommeren 2008 er nærmere omtalt av Olsen (2009).

Bonapartesnipe *Calidris fuscicollis* (1, 37/40, 2)

- 2005 MØRE OG ROMSDAL: 2 ad. Makkevika, Giske 16.7* (F) (S.A.Orvik).
- 2008 ROGALAND: Ad. Kvasheim, Hå 3.-5.7* (F) (*H.Hveding, *T.A.Olsen, M.Dagsland m.fl.). Ad. Orreosen, Klepp & Håtangen, Hå 30.7 & 1.8* (F) (H.Eggen, M.Eggen, E.Ween m.fl.).

(Nord-Amerika; overvintrer i Sør-Amerika). Med ytterligere ett funn tangerer 2005 nå rekordåret 2007, begge med fem funn. Det ble imidlertid gjort to funn av to individer sammen i 2005, så totalt ble syv bonapartesniper registrert innenfor landegrensene det året. Over 70 % av den norske funnmassen stammer fra de siste ti årene. Økningen har nok vært reell, men noe av oppsvinget kan trolig tilskrives økt interesse blant raritetsinteresserte fuglekikkere for å lete etter sjeldne vadere midt på sommeren.

Alaskasnipe *Calidris melanotos* (8, 164/176, 12/16)

- 2006 ØSTFOLD: 2K+ Øra, Fredrikstad 1.-2.7* (F) (T.A.Andersen, S.Engebretsen m.fl.). HORDALAND: Ad. ♂ Tjeldstø, Øygarden 22.-24.6* (F) (J.Bell).
- 2007 SVALBARD: 2K+ Adventdalen, Svalbard 29.5-1.6* (F) (B.Frantzen, S.Hammer, M.Lagerborg m.fl.). 2K+ Adventdalen, Svalbard 3.-29.6* (F) (S.Hammer m.fl.).
- 2008 TELEMAR: 2K+ Stråholmen, Kragerø 14.5* (F) (*B.Kjellemyr, A.F.Mæland). VEST-AGDER: Ad. Sevika & Fugletjønna, Farsund 11.-13.7* (F) (*G.Mobakken, V.Bunes m.fl.). ROGALAND: 2K+ Hårr, Hå 19.-24.5* (F) (K.Mjølunes m.fl.). 2K+ Grudavatnet, Klepp 14.-16.6* (F) (*A.Klovning, M.Dagsland, M.Kersbergen, Ø.B.Nilsen). Ad. Håtangen, Hå 7.7* (F) (*T.A.Olsen, H.Heggland). 2K+ Orreosen, Klepp 8.7* (F) (*M.Dagsland, *G.Mobakken, H.Heggland, L.O.Eliassen, M.Kersbergen, A.T.Mjøs). Ad. Obrestad, Hå 9.7* (F) (H.Heggland, M.Kersbergen, G.Mobakken). Ad. Sele, Klepp 2.8* (F) (*T.A.Olsen, V.Bunes, H.Hveding, E.Ween m.fl.). HORDALAND: 1K Herdla, Askøy 11.9* (F) (E.Frantzen). 1K Herdla, Askøy 13.-14.9* (F) (T.Hansen m.fl.). NORDLAND: Ad. Røstlandet, Røst 8.7* (F) (*H.Hveding, K.D.Larsen). 1-5 1K Røstlandet, Røst 17.9-1.10* (F) (*K.Bekkel, *A.Gullberg, *T.Kvalnes, *K.R.Mjølunes, *T.A.Olsen m.fl.). FINNMARK: Ad. Golnes, Vadsø 5.-6.6* (F) (T.Bentsen, E.Fellowes m.fl.). 2K+

Komagvær, Vardø 7.6* (F) (*L.Jonasson, R.Jelinek, B.Dellming).

(Sibir fra Tajmyr til Beringstredet og Nord-Amerika; overvintrer hovedsakelig i Sør-Amerika samt Australia). Årets forekomst av arten er vanskelig å systematisere. De tre funnene på Jæren i juli regnes som ulike fugler med bakgrunn i at det var store mengder vadere som rastet her i disse dagene samtidig som utskiftningen var stor. De to observasjonene fra Herdla i september regnes derimot som trolig samme fugl. Oppførselen til fuglen var forskjellig ved de to observasjonene, men det er ikke mulig å se spesifikke forskjeller i fjærdrakten som beviser at det er snakk om to ulike individer. Også de to observasjonene i Finnmark i juni regnes som trolig samme fugl. Forekomsten på Røstlandet i september er umulig å få oversikt over. Enkeltindivider ble sett nesten daglig fra 17. september. Den 22. ble to fugler sett sammen, mens det dagen etter ble loggført fire ulike individer. Den 25. og 26. september ble så en flokk på hele fem unge alaskasniper sett sammen. Siste observasjon på Røst dette året var en fugl 1. oktober. Siden det er umulig å si noe sikkert om hvor mange og hvilke fugler som ankom øya samtidig har NSKF valgt å anse forekomsten i perioden 17. september til 1. oktober som ett funn av opptil fem individer. Fem fugler i én og samme flokk er selvsagt ny norgesrekord.

Rustsnipe *Tryngites subruficollis* (2, 37/40, 2)

- 2007 SVALBARD: 2K+ Kobbekbukta, Bjørnøya 27.6* (F) (T.Bentsen m.fl.).
- 2008 VEST-AGDER: Ad. Kviljodden, Farsund 13.8* (F) (*T.A.Olsen, V.Bunes, B.O.Høyland, K.Olsen m.fl.). NORDLAND: 1K Røstlandet, Røst 25.9-16.10* (F) (*T.A.Olsen, K.Bekkel, T.Bentsen, M.Eggen m.fl.).

(NØ-Sibir, Alaska og arktisk Kanada; overvintrer i Sør-Amerika). Med nok et bokført funn fra rekordåret 2007 er totalen dette året nå oppe i åtte funn av ni individer. Rapportåret var det åttende året på rad med funn av denne nordamerikanske vaderen som faktisk bare ble påtruffet tre ganger i landet under hele nittitallet.

Svartvingespove *Limosa haemastica* (0, 0, 1)

- 2008 NORDLAND: Ad. ♂ Røstlandet, Røst 24.6* (F) (*S.Baines, T.Aarvak).

Adult ♀ enghauk *Circus pygargus* fra Lista i Vest-Agder i mai. Smal vinge med kun fire «fingre» skiller den fra myrhouk. En viktig karakter for å skille den fra hunn steppehouk i samme alder er tegningen på undersiden av de indre armsvingfjærene. Som bildet viser har enghauken en tydelig og distinkt båndning på en jevn og lys bunnfarge. Foto: Gunnar Gundersen.

Norges andre ungfugl av kanadalo *Pluvialis dominica* ble sett ved Gossen, Aukra i Møre og Romsdal i månedsskiftet september-oktober. Legg merke til en betydelig gråere drakt og en tydeligere lys øyenbrynstripe i forhold til de unge heiloene *Pluvialis apricaria* til høyre. Foto: Frank Grønningsæter.

«All time high»! Som mest ble det sett 5 alaskasniper *Calidris melanotos* samtidig på Røst i Nordland under høsten. Foto: Thomas Kvalnes.

En ungfugl av rustsnipe *Tryngites subruficollis* rastet på Røst i Nordland ultimo september til medio oktober. Foto: Martin Eggen.

(Nord-Amerika; overvintrer i Sør-Amerika). Ny art for Norge! Svartvingespove er en ekstrem sjeldenhet også i resten av Europa. Storbritannia har to funn; en omstreifende fugl i England fra september 1981 til mai 1983 og en fugl fra Skottland i september 1988. Det eneste danske funnet stammer fra 6. september 1986. Mer nylig har arten blitt påtruffet to ganger på Öland i Sverige, hhv. 14. til 21. juni 2003 og 27. til 30. juni 2006. På grunn av geografiske og datomes-sige likheter er disse to funnene regnet som trolig samme returnerende fugl. Det siste funnet fra Vest-Palearktisk stammer fra Azorene, 25. juli 2007. Funnet på Røstlandet var med andre ord kun det sjette på vår side av Atlanterhavet. Selv om avstanden fra Öland til Røstlandet er stor, passer de tre observasjonene godt sammen datomessig, og alle dreier seg om en voksen hann. Det kan derfor ikke utelukkes at det er samme fugl som har dukket opp begge steder, med tanke på hvor sjelden denne arten er i Europa. Den store opplevelsen det er å finne en ny art for landet er nærmere beskrevet av Baines (2009).

Tereksnipe *Xenus cinereus* (1/4, 30/31, 0)

2007 HEDMARK: 2K+ Åkersvika, Hamar 28.5 (*E.Harstad, L.Kapelrud, J.Lurås, E.Ween m.fl.).

(Finland og østover gjennom nordlige Russland; overvintrer i kystområder i Afrika, Asia og Australia). Det ble sett en tereksnipe i Åkersvika ved Hamar også i mai 2006, men fuglen fra 2007 regnes likevel som et nytt individ. Rapportåret er det første uten funn av arten siden 2002.

Polarsvømmesnipe *Phalaropus fulicarius* (17 (etter 1950), 89/126, 14/23) utenom Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder.

2003 FINNMARK: 2K+ ♂ Slettnes, Gamvik 7.6* (F) (*R.E.Wrånes, K.Grip).

2008 ROGALAND: 2 1K Revekai, Klepp 26.-27.10* (F) (*E.S.Nilsen, M.Tjemsland m.fl.). 1K Grannesbukta, Sola 27.10* (F) (*H. Hveding, K.Bekkelid, T.A.Olsen m.fl.). 1K Revekai, Klepp 17.11* (F) (K.Mjølunes). HORDALAND: 1K Hernar, Øygarden 27.10 (J.Blinow, N.Goodgame, N.Roberts). 1K Turøy, Fjell 28.10 (J.Blinow, N.Goodgame, N.Roberts). NORDLAND: 9 1K+ Røstlandet, Røst 22.9 (S.Baines, M.Eggen, K.R.Mjølunes). 1K+ Røstlandet, Røst 26.9 (S.Baines, M.Eggen, T.E.Kristiansen, K.R.Mjølunes). 2 1K+ Røstlandet, Røst 11.10 (M.Eggen, O.Heggøy).

2 1K+ Røstlandet, Røst 12.10 (M.Eggen, O.Heggøy). 1K+ Alstad, Bodø 5.-6.11* (F) (*J.Mathisen, T.E.Kristiansen). FINNMARK: 2K+ ♂ Ekkerøya, Vadsø 7.6* (F) (B.Dellming, R.Jelinek, L.Jonasson, P.Jonasson). HAVOMRÅDENE SØR: 1K+ Gullfaks, Norskehavet 29.9 (F.Jørgensen).

(Sirkumpolar i høyarktisk sone; overvintrer pelagisk i det sørlige Atlanterhavet og Stillehavet). De ni fuglene som ble sett på trekk på Røstlandet 22. september trakk ikke samlet, men beskrivelsen inneholder ikke tilstrekkelig med detaljer til å dele opp forekomsten denne dagen i flere funn. Dette regnes derfor som ett funn av ni individer. Øvrige observasjoner på Røstlandet samme høst dreide seg alle om enkeltindivider på trekk og telles derfor som separate funn. Totalt ble det gjort hele 14 funn av 23 individer innenfor landets grenser i 2008, hvilket er ny årsbeste. Fra og med 2009 er polarsvømmesnipe ikke lenger med på listen over arter som skal vurderes av NSKF. For mer informasjon om dette og en kortfattet oppsummering av artens status i Norge, se egen faktaboks på side 21.

Svartehavsmåke *Larus melanocephalus* (1, 69/70, 2)

2008 ROGALAND: 3K Horpestad, Kaffiholen & Bore, Klepp & Hå 16.3-9.4* (F,V) (M.Dagsland m.fl.). 1K Nærlandsstranda, Hå 26.8* (F) (*M.Eggen, L.O.Eliassen, M.Kersbergen m.fl.).

(Spredt i Europa, størst konsentrasjoner i øst rundt Svartehavet). Artens funnfrekvens har økt kraftig de siste årene, rapportårets forekomst på bare to fugler var i så måte nokså beskjeden. Dessverre er flere veldokumenterte funn av svartehavsmåke fra 2008 ennå ikke innsendt for behandling hos NSKF, så den offisielle statistikken viser ikke hele funnbildet. Fuglen i andre vinterdrakt som ble sett flere steder i Hå og Klepp på vårparten hadde hvit fargering med kombinasjonen 3P99. Derfor kan vi helt sikkert si at dette var samme fugl som ble sett på Røyneberg i Sola høsten 2007, og funnet teller ikke som nytt i statistik-kene. Jær-regionen kan nå vise til halvparten av alle de norske funnene av svartehavsmåke.

Lattermåke *Larus atricilla* (0, 4, 0)

2006 SVALBARD: Ad. Kobbebukta, Bjørnøya 12.6* (F) (*G.Bangjord, R.Wingan).

(Østkysten av Nord-Amerika sør til Mexico; overvinter fra sørlige USA og sørover på øst- og vestkysten av Nord- og Sør-Amerika). I forhold til Norges beliggenhet vest i Europa kan man kanskje si at vi har vært underrepresentert i det omfattende europeiske funnmaterialet av lat-termåke. Tre funn så langt dette årtuset tyder på at dette misforholdet er i ferd med å bli rettet opp. Førrige funn i Norge var en voksen fugl ved Finnvika i Båtsfjord i Finnmark i juli 2005.

Franklinmåke *Larus pipixcan* (0, 5, 1)

2008 ROGALAND: 1K Grannesbukta, Sola 16.-19.11* (F) (*K.Bekke, *T.A.Olsen, E.Grønningsæter, E.Ween m.fl.).

(Nord-Amerika; overvinter i Sør-Amerika). Funnet er et ytterligere bevis på at direkte kryssing av Atlanteren er mulig for denne arten som sjelden sees på østkysten av Nord-Amerika, se for øvrig Olsen & Mjølunes (2007). Dette er en ny art for Rogaland, og samtidig det første funnet av en ungfugl i Norge. Se Bekke (2009) for nærmere omtale av årets funn.

Sabinemåke *Xema sabini* (8, 232/253, -) utenom Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder

2003 VESTFOLD: 1K Mølen, Larvik 26.9 (*G. Klaveness, T.Grønn).
 2007 OSLO: 1K Lysakerfjorden, Oslo 22.9 (*E. Roualet, S.Dale).
 AKERSHUS: 1K Krokstrand, Vestby 12.11 (S.A.Orvik).
 SØR-TRØNDELAG: 1K Charlottenlund, Trondheim 18.-25.9* (F) (*D.Gilde, E.Vikan m.fl.). 1K Titran, Frøya 28.9 (T.Reinsborg, M.Venås).

(Sirkumpolar i høyarktisk sone. Om vinteren pelagisk i Sør-Atlanteren). Sabinemåke ble tatt ut av NSKF's rapporteringsliste fra og med 2008 (Olsen & Mjølunes 2009). De nye funnene som presenteres her bringer 2003 og 2007 opp i hhv. 12 og 50 funn. Observasjonen fra hovedstaden 22. september 2007 regnes som tillegg til allerede godkjente funn fra samme tidsrom og område.

Ringnebbmåke *Larus delawarensis* (0, 41, 3)

2005 MØRE OG ROMSDAL: Ad. Sylteosen, Fræna 6.-10.5* (F) (K.O.Bøklepp, F.Grønningsæter, J.R.Gustad, T.H.Hansen m.fl.).
 2006 HORDALAND: 2K Bergen sentrum, Bergen 16.5-29.8* (F) (F.Falkenberg m.fl.).
 2008 ROGALAND: 3K div. lok. Jæren, Klepp 27.1-18.5* (F) (*G.Kristensen, M.Dagsland

m.fl.). Ad. Egersund sentrum, Eigersund 7.-8.8* (F) (*M.Eggen, J.P.Leidland, A.Tomren). Ad. Horpestadvatnet, Klepp 7.12 (A.T.Mjøse).

(Nord-Amerika; overvinter fra USA til Mexico. Små antall overvinter årlig langs europeiske kyster). Den voksne ringnebbmåken som gjestet Fræna representerte førstefunnet i Møre og Romsdal. 2K-fuglen som avla Bergen et sommerbesøk var den 15. ringnebbmåken som er identifisert der. Rapportårets tre funn i Rogaland kan teoretisk sett ha dreid seg om en omstreifende fugl, men observasjonenes spredning både geografisk og tidsmessig var avgjørende når NSKF valgte å telle forekomstene som separate funn av tre ringnebbmåker, noe som fører funntotalen for fylket opp i 14.

Gulbeinmåke *Larus michahellis* (0, 10, 0)

2008 VEST-AGDER: 3K Skjoldnes søppelfylling, Farsund 1.1-15.2* (F) (I.Flesjå m.fl.).

(Mellom- og Sør-Europa). Dette er samme individ som hadde tilhold på Skjoldnes fra 24. november 2006 og ut året 2007.

Kaspiemåke *Larus cachinnans* (0, 14, 0)

2007 HORDALAND: 5K+ Byparken, Bergen 22.2* (F) (F.Falkenberg).
 2008 VEST-AGDER: 3K Gismerøya, Mandal 3.2* (F) (I.Flesjå m.fl.).

(Svarthavet til Det kaspiske hav og flekkvis lenger nord i Russland; overvinter fra Den persiske Gulf til Vest-Europa). Måka i Bergen er den eldste kaspiemåka som er påtruffet i Norge, funnet er samtidig det nordligste hittil. Bergen sentrum kan etter hvert vise til en imponerende liste over påtrufne måkearter. Fuglen fra Mandal i 2008 var fargemerket og viste seg å være samme fugl som ble sett ved Stavanger i februar 2007 (Olsen & Mjølunes 2009). Hvor denne fuglen har oppholdt seg i mellomtiden er derimot uvisst.

Grønlandsmåke *Larus glaucooides*

Individer som viste karakterene til formen *kumlieni* (0, 15, 0)

1998 FINNMARK: 3K Vadsø havn, Vadsø mars* (F) (*H.Heggland, T.Pedersen).

(Arktisk Kanada; overvinter i Nord-Amerika). Dette er den tredje «kumlieni» som ble sett

Ny art for landet! En adult ♂ svartvingespove Limosa haemastica gjestet Røst i Nordland 24. juni i lag med svarthalespover Limosa limosa av underarten islandica. Typiske artskarakterer er sorte undervingdekkere (se bilde til venstre) og mindre markante vingebånd (se bilde til høyre) enn f.eks. svarthalespove (fuglen til høyre). Foto: Steve Baines (t.v.) og Tomas Aarvak (t.h.).

En av to ungfugler av polarsvømmesnipe Phalaropus fulicarius som ble sett ved Revekai, Klepp i Rogaland i slutten av oktober. Noen gjenstående mørke skulderfjær av juvenil type avslører alderen. Foto: Bjørn-Tore Rekve Seim.

Polarsvømmesnipe går ut av NSKFs rapporteringsliste

Juvenil polarsvømmesnipe *Phalaropus fulicarius*. Samme fugl som er avbildet på s. 20. Foto: Bjørn-Tore Rekve Seim.

Perioden 1950 til 2008 er det godkjent 120 funn (166 ind.) av polarsvømmesnipe *Phalaropus fulicarius* i Norge. Også før 1950 ble arten observert en rekke ganger langs kysten i høst- og vintermånedene, men noen komplett oversikt over disse funnene finnes ikke. På grunnlag av disse godkjente funnene er det NSKFs vurdering at artens forekomst i Norge er tilstrekkelig dokumentert til at den fremtidige behandlingen kan fortsette på fylkesnivå. Komiteen har også vektlagt at arten er forventet å forekomme i norske (hav)områder som følge av regulært trekk mellom hekke- og overvintringsområdene.

Frem til midten av 1980-tallet ble arten observert regelmessig, men ikke årlig. Siden 1986 har polarsvømmesnipe blitt observert hvert år med unntak av 1993 og 2000. Antallet funn har også tatt seg kraftig opp. Over halvparten av de godkjente funnene etter 1950 har blitt gjort etter tusenårsskiftet.

Blant de godkjente funnene fra 1950 til 2008 utgjør fugler observert under høsttrekket fra september til november ca. 65 % av den totale funnmassen. Mange av disse har blitt sett i forbindelse med uværsperioder hvor fuglene har blitt presset inn mot land av kraftig vind. Høstfunnene fordeler seg noenlunde jevnt langs hele kysten

og majoriteten av disse er trolig ungfugler. De voksne fuglene trekker tidligere, noe en håndfull sørnorske funn fra slutten av juli og august viser.

Polarsvømmesnipa ses kun ytterst sjelden på vårtrekk i Norge. Utenom Finnmark fylke finnes det faktisk bare tre godkjente funn fra vårtrekket, det tidligste fra Vest-Agder 23. mai. Arten er påtruffet i Norge i alle årets måneder, men funn fra Rogaland i mars og Hordaland i april kategoriseres trolig bedre som vinterfunn enn vårtrekk. I Finnmark er det vanskelig å skille mellom fugler på vårtrekk, streifende individer på sommeren og høsttrekk av voksne fugler. Totalt foreligger det 27 godkjente funn fra dette fylket innenfor tidsrommet 24. mai til 12. august. Polarsvømmesnipa er sett i alle landets fylker bortsett fra Troms.

NSKF har utarbeidet et sett med kriterier som må være oppfylt for at observasjoner av arten kan anses å være tilstrekkelig dokumentert. Disse retningslinjene er distribuert til samtlige LRSK i landet og NSKF anbefaler at arten underlegges beskrivelsesplikt hos samtlige av disse komiteene. Funn fra 2008 og tidligere skal imidlertid fortsatt vurderes av NSKF, og komiteen oppfordrer alle som har sett arten her i landet til å sjekke om sine observasjoner er sendt inn til vurdering.

langs Varangerfjorden i 1998. Fra tidligere er det godkjent en 2K fugl fra Kiberg i august og en voksen fugl fra Ekkerøya og Vadsø i november.

Rosenmåke *Rhodostethia rosea* (3, 9, 1) utenom Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder
2008 NORDLAND: 2K Kårøya, Røst 29.-30.5* (F) (S.Baines m.fl.). 2K Stø, Øksnes 8.6* (F) (R.Abrahamsson).

(NØ-Sibir, spredt på Grønland og i Kanada). Dette er første funn siden 2005, da to ulike fugler ble observert. Årets to observasjoner dreier seg derimot om samme fugl. Både den geografiske og tidsmessige avstanden er kort, og fuglen lot seg også gjenkjenne på detaljer i fjærdrakten. Fuglens tilhold sammen med krykkjer *Rissa tridactyla* på Røst er nærmere omtalt av Eggen (2009b). Syv av de åtte funnene fra den nordligste halvdel av Norge gjelder fugler sett i mai og juni. Derimot er alle funn fra Sør-Trøndelag og sørover gjort på senhøsten og vinterstid.

Ismåke *Pagophila eburnea* (59/62, 30, 1) utenom Svalbard, Jan Mayen og de arktiske havområder
2008 MØRE OG ROMSDAL: 2K Velsvik, Volda 3.1 (S.Sætre).

(Arktisk Kanada, Grønland, Svalbard og øyer i arktisk Russland). Det ble observert to unge ismåker i hhv. Sogn og Fjordane samt Møre og Romsdal i november 2007. Det kan ikke utelukkes at den fuglen som ble observert ved Volda på nyåret 2008 var identisk med en av disse, men funnet regnes likevel som et nytt individ.

Rovterne *Hydroprogne caspia* (–, 7 (etter 2003), 2)
2007 HEDMARK: Ad. Åkersvika, Hamar 6.6* (F) (*H.B.Hansen, K.A.Kristiansen, J.Langbråten, J.Lurås m.fl.).
2008 AKERSHUS: Ad. Rossholmen, Nordre Øyeren, Fet 4.7 (Ø.Hagen).
VEST-AGDER: Ad. Vågsvollvåien, Lista fyr, Farsund 11.9 (*V.Bunes, M.Eggen).

(Vid, men lokal utbredelse i Europa og Asia, nærmeste hekkebestand finnes rundt Østersjøen. Europeiske fugler overvintrer hovedsakelig i Vest- og Sentral-Afrika.). Rovterna har hatt en svært beskjeden opptreden i Norge etter at arten ble tatt inn på NSKFs rapporteringsliste fra og med 2004. Dog er det kun 2005 som står uten funn. Innlandsfunn er ikke uvanlig for denne

arten, og Nordre Øyeren er landets beste lokalitet med totalt 20 funn. Høstfunn hører derimot til sjeldenhetene, årets septemberfunn fra Lista er kun det tredje funnet i Norge fra denne måneden.

Rosenterne *Sterna dougallii* (0, 4/5, 1)
2008 ROGALAND: Ad. Revtangen, Klepp 20.7 (*M.Thomson, T.Berge, A.T.Mjøs, M.Stokke, K.Vanning).

(Nærmeste hekkebestander på De britiske øyene, nordvestre Frankrike og Azorene. Europeiske fugler overvintrer utenfor Vest-Afrika. Finnes også i Nord- og Sør-Amerika, Australia, Asia og Afrika). Det er noe overraskende at en, i det minste i europeisk perspektiv, fåtallig art som rosenterne er påtruffet hele fem ganger i Norge. Forrige funn stammer fra Lista i mai 2005. Også Jæren har hatt besøk av arten tidligere med funn fra Børaunen 11.-12. juli 1985 og to individer sammen ved Revekai 30. juli 1988. Juli og Jæren ser med andre ord ut til å være den beste kombinasjonen for denne arten her til lands.

Dvergterne *Sternula albifrons* (–, 13/14 (etter 2003), 1)
2008 ROGALAND: Ad. Revekai, Klepp 28.5 (M.Eggen).

(Store deler av Europa og østover til Himalaya. Europeiske fugler overvintrer langs vestkysten av Afrika, særlig ved Guineabukta). På tross av at arten hekker relativt tallrikt både i Danmark og Sverige viser dvergterne fremdeles en ytterst sparsom opptreden i Norge. Etter at arten ble tatt inn igjen på NSKFs rapporteringsliste fra og med 2004, har det i gjennomsnitt kun blitt sett tre fugler hvert år. Som for en rekke andre sjeldne arter i Norge, er det Jæren som er det beste området for dvergterne med totalt minst 28 funn.

Hvitvingesvarterne *Chlidonias leucopterus* (2, 42/45, 3)
2008 VESTFOLD: 3K+ Klåstadkilen, Larvik 25.5 (*H.Heggland, *R.Meyer, *K.A.Monrad).
ROGALAND: 3K+ Orrevatnet, Klepp 18.5* (F) (E.Ween m.fl.).
NORDLAND: 3K+ Bodø flyplass, Bodø 1.-3.6* (F) (*H.B.Heldal, H.Dyppfest. T.E. Kristiansen).

(Sørøst-Europa og sentrale Asia; overvintrer i Afrika, Sørøst-Asia og Oseania). Antall funn av

hvitvingesvarterne har vist en svakt stigende trend helt siden førstefunnet i 1971. Siden 1982 har arten vært svært regelmessig om enn ikke årlig. Funnene sprer seg utover fra 30. april (Smøla 1987) til 21. september (Gaulosen 1986). Markerte funntopper begynner etter hvert å vise seg rundt månedsskiftene mai/juni og juli/august. Arten viser en ganske vid geografisk spredning og er påtruffet i 13 av 19 fylker (figur 1). Ikke overraskende er det Rogaland som har flest funn med sine 13 funn av 14 individer. Noe mer uventet er det kanskje at Nordland inntar andre plasser med seks funn. Arten er ellers påtruffet fra Lista i sørvest til Vardø i nordøst.

Mongolturteldue *Streptopelia orientalis* (2, 5, 1)

2008 TROMS: 1K+ Larseng, Tromsø 25.10-9.11* (F,V) (E.Bergersen m.fl.).

(Sørlige Asia fra Ural til Japan; overvintrer i India og Sørøst-Asia).

Individer som viste karakterene til nominat-
underarten *orientalis* (1, 4, 0)

2004 NORDLAND: 1K+ Drag, Tysfjord nov.-13/14
31.12* (F) (*W.Nordås).

2005 NORDLAND: 2K+ Drag, Tysfjord 1.1-12.4*
(F) (*W.Nordås, M.Eggen, T.E.Kristiansen
m.fl.).

(Sentrale Sibir sør til Himalaya; overvintrer Sørøst-Asia). Av de totalt åtte godkjente funnene av arten dreier fem seg om nominatunderarten og to om underarten *meena*. Fuglen fra Tromsø i 2008 er den eneste som foreløpig ikke er godkjent som tilhørende noen spesifikk underart, selv om det trolig er snakk om en *meena*. At nominatunderarten dominerer i funnmaterialet er noe overraskende, ettersom det er *meena* som har sin utbredelse nærmest Norge. Denne underarten hekker så vidt inn i Vest-Palearktis i søndre del av Uralfjellene (Wilson & Korovin 2003). Nominatunderarten er imidlertid noe lettere å skille fra turteldue *S. turtur*, og dette er trolig en del av forklaringen på det uventede forholdet mellom de to underartenes opptreden i Norge.

Bieter *Merops apiaster* (7, 74/129, 2)

2003 FINNMARK: 2K+ Gamvik, Gamvik 25.5*
(F) (*B.Zetterström, K.Grip, R.E.Wrånes).

2008 VEST-AGDER: 2K+ Lista fyr, Farsund
18.5 (*V.Bunes, *H.Hveding, O.Heggøy,
K.D.Larsen m.fl.).
MØRE OG ROMSDAL: 2K+ Nerland,
Fræna 9.5* (F) (T.H.Hansen).

Figur 1. Geografisk fordeling av funn av hvitvingesvarterne *Chlidonias leucopterus* i Norge (funn/individer).

(Sør-Europa, Sørvest-Asia og Nordvest-Afrika; overvintrer i Afrika). Første funn i Møre og Romsdal siden 1926! Arten viser en markert funntopp i Norge rundt månedsskiftet mai/juni. Det er også på denne tiden av året at de største flokkene med bieter er registrert, som mest en flokk på 15 individer ved Egersund 25. til 30. mai 2001. De to funnene fra 2008 er dermed noe tidligere på året enn hva som har vært normalen. Arten viser en jevn forekomst gjennom hele sommeren frem til midten av august. Det foreligger også spredte høstfunn fra slutten av august og helt frem til slutten av oktober.

Dverglerke *Calandrella brachydactyla* (10/11, 80/85, 3)

1997 VEST-AGDER: 2K+ Kviljo, Farsund 19.-20.5
(*N.H.Lorentzen, M.Eggen, G.Gundersen,
T.Jensen, T.A.Olsen, T.B.Vestøl m.fl.).

2004 FINNMARK: 2K+ Sletnes, Gamvik 21.-
25.9* (F) (*R.E.Wrånes, K.Grip).

2007 VEST-AGDER: 2 2K+ Midthassel, Far-

Ungfugl av svartehavsmåke *Larus melanocephalus* fra Nærlandsstranden, Hå i Rogaland 26. august. Foto: Martin Eggen.

Voksen lattermåke *Larus atricilla* i sammen med polarmåker *Larus hyperboreus* og svartbak *Larus marinus* på Bjørnøya, Svalbard 12. juni 2006. Foto: Georg Bangjord.

Ung franklinmåke Larus pipixcan fra Sola i Rogaland i november. Foto: Gunnar Gundersen.

Denne mongolturteldua Streptopelia orientalis, trolig tilhørende underarten meena, ble sett ved Larseng i Troms i perioden 25. oktober til 9. november. Foto: Espen Bergersen.

sund 28.5-16.8* (F) (kun ett ind. etter 23.6) (*T.Bentsen, *M.L.Pedersen, V.Bunes, G.Gundersen m.fl.).

- 2008 VEST-AGDER: 2K+ Kviljo, Farsund 4.5* (E.N.Adolfsen).
ROGALAND: 2K+ Ådland, Karmøy 14.-16.5* (F) (F.Steinkjellå), 2K+ Utsira, Utsira 27.5-1.6* (F,V) (*Ø.B.Nilsen, G.Mobakken m.fl.).

(Sørlige Eurasia; europeiske populasjoner overvintrer i Nord-Afrika). Fuglen på Sletnes i 2004 er det første funnet i Finnmark, og dermed også det nordligste i Norge. Samtidig øker totalsummen i 2004 til ni funn, noe som er en tangering av rekordåret 1995. Tre funn i rapportåret er mindre enn gjennomsnittet de siste ti årene, men dårlig innrapportering må ta hoveddelen av skylda for dette. Norges to beste lokaliteter for arten, Utsira (29 funn) og Lista (15 funn), er imidlertid begge representert. Funnet fra Lista i 2007 er meget interessant. Aldri før har to individer holdt seg sammen over så lang tid. Området hvor fuglene holdt seg er med sine vidstrakte, sandete kornåkre heller ikke så ulikt artens foretrukne hekkebiotop. Til tross for at fuglen(e) holdt stand gjennom hele sommeren finnes ingen indikasjoner på hekking.

Amursvale *Cecropis daurica* (1, 38, 6)

- 2008 VESTFOLD: 2K+ Klåstadkilen, Larvik 2.5 (H.Heggland).
VEST-AGDER: 2K+ Kviljo, Farsund 4.5 (E.Gjerde).
ROGALAND: 2K+ Hårr, Hå 5.5* (F) (K.Mjølshes).
HORDALAND: 2K+ Buavåg, Sveiv 30.6 (P.Mallinson).
SØR-TRØNDELAG: 2K+ Eidsvatnet, Bjugn 13.-19.5* (F) (*G.Dybvik, K.Groven, H.E.Ring m.fl.). 2K+ Gangåsvatnet, Orkdal 1.6* (F) (*K.Aa.Solbakken m.fl.).

(Rundt Middelhavet og øst til Kasakhstan og Kashmir (*rufula*), Sentral-Asia nord for Himalaya (*daurica*), Øst-Asia (*japonica*), samt Sør-Asia og Sentral-Afrika (flere underarter); overvintrer hovedsakelig i Afrika, på det indiske subkontinent og i Sørøst-Asia). Arten har vist en økende tendens i Norge de senere årene, og med seks funn er 2008 blant de beste for amursvale noensinne. Den tidsmessige fordelingen av funnene er typisk for arten hos oss, med hovedvekt på senvåren og med enkelte ut over sommeren. De fleste funnene i Norge er av underarten *rufula*, men NSKF har nylig revurdert og godkjent tre funn av fugler

fra det asiatiske underartskomplekset – se egen rammeartikkel på side 28.

Mongolpiplerke *Anthus godlewskii* (0, 8, 0)

- 2007 SØR-TRØNDELAG: 1K rm. Titran, Frøya 4.-5.10* (F) (K.A.Solbakken, E.Sæter m.fl.).

(Øst-Asia; overvintrer hovedsakelig i India). Dette er det andre funnet fra Titran og det sjette norske funnet etter årtusensskiftet. Den sterkt økende trenden finnes også igjen i det svenske og britiske funnmaterialet med hhv. 11 av 12 og 11 av 21 funn gjort i perioden 2002 til 2008. Bedre kunnskap om hvordan mongolpiplerke skiller fra tartarpiplerke *A. richardi* og markpiplerke *A. campestris* er trolig den viktigste årsaken til at arten påtreffes oftere i Norge og resten av Nord-Europa nå enn tidligere.

Sibirpiplerke *Anthus hodgsoni* (5, 60/61, 3)

- 2006 NORDLAND: 1K+ Husøy, Træna 29.9* (F) (T.Kolaas).
2007 SØR-TRØNDELAG: 1K+ Sula, Frøya 2.-3.10* (F) (*T.Haugskott, M.Venås).
NORDLAND: 1K+ Røstlandet, Røst 28.9* (F) (T.Kvalnes, P.S.Ranke m.fl.).
2008 ROGALAND: 1K+ rm. Reve OS, Klepp 15.10* (F) (*A.T.Mjøs, H.Hveding m.fl.). 1K+ Nordvik, Utsira 17.10* (F) (*B.O.Høyland, *Ø.B.Nilsen, G.Mobakken).
SØR-TRØNDELAG: 1K+ Husøya, Halten, Frøya 1.10* (F) (G.Bangjord m.fl.).

(Nordøst-Russland til Sentral- og Øst-Asia; overvintrer i Sør-Asia). To nye funn fra 2007 innebærer at totalsummen dette året kommer opp i rekordhøyde syv funn. Arten har med unntak av 1995 vært årlig siden 1990. I likhet med flere andre østlige sjeldenheter har også forekomsten av sibirpiplerke vist et kraftig oppsving, med mer enn halvparten av funnene bokført etter tusenårsskiftet. Samme tendens finner man igjen i Sverige, der 19 av 28 funn er gjort innenfor samme tidsperiode. Det er også interessant at en stor del av de svenske funnene er gjort i de nordlige 2/3 av landet. Dette ser ut til å være et typisk mønster for de østlige spurvefuglene som ses med større regelmessighet i Norge enn i Sverige. Tundrapiplerke er et annet eksempel på det samme.

Tundrapiplerke *Anthus gustavi* (0, 20, 0)

- 2007 NORDLAND: 1K rm. Røstlandet, Røst 22.-23.9* (F) (H.Eggen, M.Eggen, M.Helberg m.fl.). 1K rm. Røstlandet, Røst 22.9* (F) (M.Eggen, M.Helberg m.fl.).
TROMS: 1K+ rm. Finnvika, Kvaløya, Tromsø 13.9* (F) (O.M.Toften).

(Nordlige Russland fra Pechora-elven og østover i et smalt belte på grensen mellom tundra og taiga. Overvintrer på Filippinene, Borneo og Sulawesi). To nye funn fra Røstlandet bringer totalen for denne øya opp i imponerende åtte funn, hvorav alle er gjort i løpet av de syv årene fra og med 2002. Røstlandet befester dermed sin stilling som den ubestridte kronlokaliteten for denne arten i Norge. Ikke uventet er det Utsira som innehar andreplassen med sine tre funn. Derimot er det en større overraskelse at Kvaløya utenfor Tromsø nå har fått besøk av denne kryptiske arten to ganger. Et funn fra Henningsvær i Lofoten i oktober 1996 betyr at majoriteten av de norske funnene er gjort nord for polarsirkelen. Hele 14 av funnene er gjort etter tusenårsskiftet. I Storbritannia har antall funn vist en svak fallende kurve etter årtusenskiftet. Sverige har kun ett funn, mens Danmark og Finland fremdeles venter på sine første funn. Det skulle derfor være god grunn til å anta at økt oppmerksomhet og kunnskap hos feltornitologer er den viktigste årsaken til økningen i Norge de siste årene. På tross av dette ble arten ikke registrert i Norge i 2008.

Vannpiplerke *Anthus spinoletta* (0, 51/52, 3)

- 2001 TELEMARK: 2K+ Skadden, Jomfruland, Kragerø 7.-8.3 (*T.E.Silsand, M.Klann, B.O.Tveit).
2007 VEST-AGDER: 1K+ Vågsvollvika, Farsund 2.-18.11* (F) (*G.Gundersen, O.Heggøy, T.A.Olsen m.fl.).
2008 VEST-AGDER: 2K+ Nordhasselsanden, Farsund 1.1-12.3 (*T.A.Olsen, V.Bunes, O.Heggøy, M.L.Pedersen m.fl.).
ROGALAND: opptil 3 1K+ Taravika, Karmøy 31.10-4.11* (F) (*F.Steinkjellå, *E.Wiik, A.Austneberg, O.K.Bjørnstad, J.K.Ness, Ø.B.Nilsen m.fl.).

(Fjellområder i Europa og Asia, overvintrer i lavlandet fra Danmark og Sverige til Middelhavet). Funnet fra Jomfruland i 2001 har tidligere vært underkjent, men er nå godkjent på grunnlag av en ny beskrivelse. Dette blir da tredje funnet i Norge. Det skal påpekes at funnet kun er godkjent for de to nevnte datoene, observasjoner fra påfølgende dager dreier seg etter all sannsyn-

lighet om skjærpiplerke *A. petrosus*. Fuglen fra Lista i 2008 er den samme som først dukket opp i november 2007 og teller ikke som et nytt funn. De tre fuglene på Karmøy holdt seg ikke sammen og ble heller ikke oppdaget samtidig. Disse teller derfor som tre ulike funn. Disse tre funnene utgjør de første nord for Boknafjorden.

Myrpiplerke *Anthus rubescens* (0, 1, 1)

Individer som viste karakterene til underarten *japonicus* (0, 0, 1)

- 2008 ROGALAND: 2K+ Åkrasanden & Stavasanden, Karmøy 12.1-8.4* (F) (*A.Austneberg, O.K.Bjørnstad m.fl.).

(Sibir fra Tajmyr og videre østover til Stillehavet; overvintrer Sørøst-Asia, Korea og Japan). Ny underart for landet! Fra tidligere finnes det ett funn av myrpiplerke i Norge, fra Nesseby kirke i Finnmark 10. oktober 1997. Den fuglen tilhørte imidlertid den nordamerikanske nominatunderarten *rubescens*. Underarten *rubescens* opptrer med en viss regelmessighet i Nordvest-Europa, med blant annet 17 funn på Island, 14 i Storbritannia og åtte i Irland. En stor del av disse funnene stammer fra de siste årene. Den asiatiske underarten *japonicus* er derimot ytterst sjelden i Nord-Europa. Før fuglen på Karmøy var det kun ett tidligere funn, fra den svenske vestkysten 29. desember 1996 til 14. januar 1997. Underarten *japonicus* ses regelmessig som nærmest i Midtøsten. Omstendighetene rundt funnet på Karmøy er nærmere omtalt av Austneberg (2009).

Gulerle *Motacilla flava*

Individer som viste karakterene til underarten *feldegg* (0, 0, 1)

- 2008 ROGALAND: 2K+ ♂ Utsira, Utsira 3.-5.6* (F,V) (*J.K.Ness, M.Eggen, G.Mobakken m.fl.).

(Balkan og videre østover gjennom Tyrkia og områdene rundt Det kaspiske hav og vestlige deler av Kina; overvintrer i Afrika sør for Sahara og det indiske subkontinent). Ny underart for landet! Sikker identifikasjon av underarten *feldegg* utenfor det normale utbredelsesområdet er definitivt en utfordring. Den største fallgruben er mørkhodede såerler *M.f. thunbergi*, som i mange tilfeller kan være meget like *feldegg*. Fuglen fra Utsira er imidlertid forbillig dokumentert med både fotografier i høy kvalitet fra flere vinkler, opptak av lokkelyd og en detaljert beskrivelse. Fra tidligere var det godkjent to funn av denne

Asiatiske amursvaler i Norge, de eneste i Europa

Den normalt forekommende underarten av amursvale *Cecropis daurica* i Europa, og den som borger for de fleste funn i det norske funnmaterialet, er *rufula*. Den kjennetegnes ved å være lys i ansiktet og nesten ustrekhet på undersiden, ved å ha komplett lys halskrage og en nærmest ustrekhet overgump som hos voksne fugler alltid er tofarget i rustrødt i glidende overgang til kremhvitt ved halefestet. Det første funnet i Norge er imidlertid av et svært mørk-streket individ fra Pasvik, Finnmark i 1905, en fugl som ble innsamlet og står utstoppet på Zoologisk Museum i Oslo. Den har lenge vært anerkjent som Europas eneste funn av nominatunderarten av amursvale, *daurica*. Ved behandlingen av to fotodokumenterte funn av amursvale fra nyere tid av fugler med usedvanlig kraftig streking på undersiden, har NSKF dukket ned i materien om underartsbestemmelse av disse fuglene, en problemstilling som det ikke finnes omfattende ny litteratur på. Samtidig har komiteen også revurdert førstefunnet fra Pasvik. Etter grundige egenstudier, inkludert besøk ved skinnsamlingen på Natural History Museum i Tring, England, og korrespondanse med utenlandske fagmiljøer, har NSKF valgt å innplassere de tre norske funnene i det asiatiske underartskomplekset på følgende måte:

1. *C.d.japonica*, Øvre Pasvik, Sør-Varanger, Finnmark 31.5 1905* (F) (H.T.L.Schaanning). Fuglen er svært mørk og kraftig streket på undersiden, har kraftig mørkstreket og nesten ensfarget rustrød overgump og en halsring brutt av en bred, mørk stolpe i nakken, et utseende som er i grenseland for variasjonen hos *daurica*, som er den asiatiske underarten som lever nærmest Norge og som dermed er den mest sannsynlig forekommende av disse underartene hos oss. Utseendet passer imidlertid godt for underarten *japonica*, som forekommer enda lenger øst. Denne formen er mindre enn nominatformen, og de biometriske målene for Pasvik-fuglen ligger betydelig under den kjente variasjonen for *daurica*, hvilket understøtter bestemmelsen som *japonica*.

Adult amursvale *Cecropis daurica* av nominatunderarten *daurica*. Kårstø, Tysvær i Rogaland 22.8.2007. Foto: Frank Steinkjellå.

2. *C.d.daurica/japonica*, Steinsvika, Farsund, Vest-Agder 3.5 2006* (F) (*H.Eggen, G.Gundersen m.fl.). Fuglen er mørk og kraftig streket, med et utseende som tenderer mot *japonica* på flere av de samme måtene som Pasvik-fuglen. Mangelen på biometriske mål gjør imidlertid at den ikke kan bestemmes nærmere enn til *daurica/japonica*.

3. *C.d.daurica*, Kårstø, Tysvær, Rogaland 22.8 2007* (F) (F.Steinkjellå). Fuglen er distinkt mørkstreket på undersiden og har en mørk stolpe i nakken som bryter det lyse halsbåndet, noe som trygt plasserer den i det asiatiske underartskomplekset. Fuglen er lysere enn de to andre norske fuglene og har et utseende som passer best med *daurica*, den mest sannsynlig forekommende asiatiske underarten hos oss.

Etttersom tidligere publiserte funn av *daurica* fra Finland ikke anerkjennes av den finske sjeldenhetskomiteen, er disse tre funnene fra Norge de eneste funnene i Europa av amursvaler tilhørende det asiatiske underartskomplekset. En separat artikkel om disse funnene og underartsbestemmelse av amursvaler er under utarbeidelse (Tveit, B.O. in prep.).

Denne ungfugl av mongolpiplerke *Anthus godlewskii* ble fanget og ringmerket på Titran, Frøya i Sør-Trøndelag 4. oktober 2007. Legg merke til at den innerste av mellomdekkerne er myttet og er av adult type. Tegningen på de adulte mellomdekkerne er en viktig artskarakter i forhold til tartarpiplerke *Anthus richardi*. Foto: Kjetil A. Solbakken.

En klassisk tegnet vannpiplerke *Anthus spinoletta* fra Vågsvollvika, Farsund i Vest-Agder november 2007. Foto: Gunnar Gundersen.

underarten i Norge. I forbindelse med fuglen på Utsira var det naturlig å ta disse to funnene opp til ny vurdering. Resultatet av denne revurderingen var at begge funnene ble strøket. Se under ikke godkjente saker lenger bak i denne rapporten for detaljer rundt tidligere godkjente funn som nå ikke lenger anses å være tilstrekkelig dokumentert. En tilsvarende revurdering av tidligere godkjente funn av underarten *feldegg* er også gjennomført i Sverige og Danmark. Etter denne prosessen har antall godkjente funn blitt kraftig redusert også i våre naboland. For nærmere detaljer om ny status i Sverige samt identifikasjon og krav for godkjenning av funn, se Hellström (2009). Revurderingen av *feldegg* har vært et samarbeid mellom de ulike nordiske sjeldenhetskomiteene. NSKF har derfor lagt de samme kriteriene til grunn som de svenske og danske sjeldenhetskomiteene.

Sitronerle *Motacilla citreola* (4, 96/99, 8)

- 2004 NORDLAND: 1K Røstlandet, Røst 22.8* (F) (T.Bentsen).
- 2006 TELEMAR: 1K Jomfruland, Kragerø 11.8* (F) (J.H.Magnussen m.fl.).
- 2008 VESTFOLD: 1K Klåstadkilen, Larvik 20.-21.9* (F) (*H.Heggland, K.A.Monrad, Ø.Stickler).
- TELEMAR: 1K Jomfruland, Kragerø 12.8* (F) (A.F.Mæland, H.I.Nicolaysen)
- VEST-AGDER: 2K+ ♀ Haugetjern, Farsund 16.5* (F) (*G.Gundersen, O.Heggøy). 1K Lista fyr, Farsund 7.-8.9* (F) (*M.Eggen, *Ø.W.Johannessen, V.Bunes m.fl.).
- ROGALAND: 1K Nordvik, Utsira 10.-12.9* (F) (*B.O.Høyland, A.Grimby, G.Mobakken). 1K Reve, Klepp 30.9-1.10* (F) (*K.Mjølunes, B.B.L.Andersen, A.T.Mjøs m.fl.). 1K Utsira, Utsira 2.-3.10* (F) (*H.Hveding, *T.A.Olsen, I.Melhus m.fl.).
- NORDLAND: 2K ♂ Røstlandet, Røst 9.-29.7* (F) (*M.Eggen, B.Dømbe m.fl.).

(Nordøst- og Øst-Europa, Vest-Sibir, Vest- og Sentral-Asia. Overvintrer i Sør- og Sørøst-Asia). Et nytt funn fra 2006 medfører at årsrekorden øker til 11 funn. Rapportåret plasserer seg fint på en andre plass sammen med 2002, som begge kunne bokføre åtte funn av arten. Hannen på Røstlandet hekket sammen med en hunn såerle *M.f.thunbergi*, og fikk to unger på vingene. Dette er den tredje suksessfulle hybridhekkningen av sitronerle i Norge. Fra før har arten hekket på nettopp Røstlandet i 1997 og på Lista i 2001. Utover hekkfunnet var årets opptreden som forventet med ett vårfunn

og seks høstfunn spredt fra midten av august til begynnelsen av oktober.

Linerle *Motacilla alba*

Individer som viste karakterene til underarten *leucopsis* (0, 0, 1)

- 2008 VEST-AGDER: 2K+ ♀ Kalleberg, Farsund 1.-2.11* (F) (L.Bergersen).

(Sørøst-Russland, Kina og Korea; overvintrer i India og Sørøst-Asia). Ny underart for Norge! Dette er et av årets desidert mest oppsiktsvekkende funn. Fra tidligere er underarten kun påtruffet én gang i Vest-Palearktis, i England i april 2005 (Addinall 2005). Underarten har sin hekkeutbredelse i Det fjerne Østen og er absolutt ikke noe som forventes å dukke opp i vår del av verden. At lokaliteten i tillegg kun ligger få kilometer fra de områdene som ble frekventert av en maskeerle *M.a.personata* høsten og vinteren 2003/2004, gjør ikke funnet mindre utrolig. Lista kan nå skille med ikke mindre enn fire ulike underarter av linerle. Den taksonomiske statusen til linerle er fremdeles ikke avklart, og både *leucopsis* og *personata* er kandidater til å bli splittet fra våre hjemlige underarter *alba* og *yarellii*.

Rubinstrupe *Luscinia calliope* (0, 1, 1)

- 2008 ROGALAND: 1K ♀ rm. Søre merkeskog, Utsira 1.11* (F) (Ø.B.Nilsen m.fl.).

(Sibir fra Uralfjellene og videre østover til Stillehavet; overvintrer i Sørøst-Asia). Landets andre rubinstrupe ble i likhet med den første funnet på Utsira. Etter ringmerking og dokumentering ble den sluppet og ikke sett igjen. Selv om arten har vist et markant oppsving i antall funn etter årtusenskiftet, må den fremdeles regnes som en stor sjeldenhet i Vest-Europa. Storbritannia har, ikke uventet, flest observasjoner frem til og med 2008 med syv funn, alle i oktober. Av disse er fem gjort etter år 2000. Det er gjort tre funn i Finland, to i Danmark og ett hver i Estland, Tyskland og Malta. Alle funnene i Nordvest-Europa er gjort i perioden 5. oktober til 5. november med mediandato 20. oktober. Funnene fra Estland og Malta stammer fra hhv. 25. mai og 25. januar (Slack 2009).

Blåstjert *Tarsiger cyanurus* (1, 14, 2)

- 2008 ROGALAND: 1K rm. Søre merkeskog, Utsira 1.10* (F) (T.W.Andersen, Ø.B.Nilsen m.fl.). 1K rm. Herberg & Søre merkeskog, Utsira 6.-7.10* (F) (S.Folkedal, J.L.Hals, Ø.B.Nilsen m.fl.).

(Taigasonen fra Finland til Stillehavet; overvintrer i Sørøst-Asia). Forekomsten i rapportåret er mer eller mindre en reprise av 2007, som også kunne by på to oktoberfunn fra Utsira. Nærmere to tredjedeler av de norske funnene er gjort etter årtusenskiftet, en utvikling som utvilsomt kan settes i sammenheng med artens ekspansjon vestover. I Finland registreres det nå flere hundre syngende fugler hvert år, hovedsakelig i de østlige og nordlige delene av landet. I Sverige oppdages også syngende fugler på vår og sommer med hypigere mellomrom enn tidligere. Rekordsummen på syv svenske fugler i 2008 inkluderte således en syngende hann fra Lappland i begynnelsen av juni. Foreløpig har ikke økningen i antall funn i Norge resultert i noen syngende fugler, men det kan ikke være annet enn et spørsmål om tid før så vil skje.

Svartstrupe *Saxicola torquatus*

Individer som viste karakterene til underartsgruppen *maurus/stejnegeri* (0, 45/46, 3)

- 2006 SØR-TRØNDELAGE: 1K+ Linesøya, Åfjord 17.10 (J.Helle).
 2008 ROGALAND: 1K+ ♀ Utsira, Utsira 29.9-14.10* (F.V) (G.Mobakken m.fl.).
 SØR-TRØNDELAGE: 1K ♂ Titran, Frøya 4.-7.10* (F) (*T.Gimnes, E.Sæter m.fl.).
 1K ♂ rm. Titran, Frøya 17.10* (F) (*K.Aa.Solbakken, B.E.B.Solbakken m.fl.).

(Mesteparten av Russland fra Kvitsjøen til Stillehavet; overvintrer i Sørøst-Asia, nordlige India og vestover til Den arabiske halvøy). Tre nye funn fra Sør-Trøndelag er bemerkelsesverdige. Dette fylket fikk sitt første funn av denne østlige underartsgruppen så sent som i september 2006. At det resterende funnet er fra Utsira er derimot ingen overraskelse. Denne internasjonalt anerkjente trekklokaliteten har totalt hatt besøk av ikke mindre enn 23 østlige svartstruper og er med det Norges ubestridte kronlokalitet for underartsgruppen.

Isabellasteinskvett *Oenanthe isabellina* (0, 4, 1)

- 2008 VEST-AGDER: 1K+ ♀ Haugestranda, Farsund 31.10-4.11* (F) (*T.Bentsen, V.Bunes, G.Gundersen, T.A.Olsen m.fl.).

(Svartehavet og øst gjennom store deler av Sentral-Asia; overvintrer i et belte fra Vest-Afrika til Nordvest-India). Første funn i Vest-Agder, og første funn på fastlandet, ettersom de fire tidligere funnene stammer fra Utsira (tre funn) og Jomfruland. Samtlige fem norske funn er

gjort på høsten, i perioden 29. september til 3. desember. Fremtidige vårfunn skal imidlertid ikke utelukkes, ettersom fire av elleve svenske funn er gjort i perioden april til juni. En finnerberetning om årets fugl på Lista er ført i pennen av Bentsen (2009).

Svartstrupetrost *Turdus atrogularis* (8, 18, 1)

- 2008 ROGALAND: 1K ♀ rm. Nore merkeskog, Utsira 7.10* (F) (Ø.B.Nilsen m.fl.).

(Sentral-Asia; overvintrer i nordlige India og Kina). Høstfunn i oktober og november er typisk for denne arten. Årets funn er dermed nokså typisk selv om det kun finnes et datomessig tidligere høstfunn fra før; på Utsira 1. oktober 1991. Fire av de fem tidligere funnene fra Utsira er gjort i oktober/november. Det siste funnet fra øya er samtidig Norges eneste vårfunn og ble gjort 23. april 1997. Svartstrupetrost ble sammen med rødstrupetrost *T. ruficollis* inntil nylig regnet som underarter av «taigatrost». Disse to er nå akseptert som to ulike arter av AERC TAC, se blant annet Knox m.fl. (2008) og Sangster m.fl. (2009). Samtlige norske funn av «taigatrost» dreier seg om svartstrupetrost. Også i det øvrige Europa viser rødstrupetrost en meget sparsommelig opptreden. I Sverige er det sett 32 svartstrupetroster, men kun én rødstrupetrost (Hellström & Strid 2009). Tilsvarende tall i Storbritannia frem til og med 2007 er 64 svartstrupetroster og igjen kun én rødstrupetrost (Slack 2009).

Starrsanger *Locustella certhiola* (0, 14, 0)

- 2007 NORDLAND: 1K+ rm. Røstlandet, Røst 24.9* (F) (T.E.Kristiansen m.fl.). 1K+ rm. Røstlandet, Røst 28.9* (F) (T.E.Kristiansen, K.M.Torland m.fl.).

(Store deler av Asia; overvintrer i Sørøst-Asia). De to fuglene fra Røstlandet høsten 2007 kom tett på førstefunnet for fylket, som ble gjort på samme lokalitet i september 2006. Arten har blitt observert to ganger samme år flere ganger tidligere, men dette er første gang at én og samme lokalitet kan skilte med mer enn ett funn samme sesong. Med tre funn på to år seiler Røstlandet opp som en konkurrent til Utsira når det gjelder denne arten. Utsira har hatt besøk av starrsangere seks ganger, og er sammen med Røstlandet den eneste lokaliteten som har mer enn én registrering av arten. Året 2007 var imponerende nok sjette året på rad at starrsanger ble observert i Norge.

*Ny underart for landet! En myrpiplerke *Anthus rubescens* som viste karakter til underarten *japonicus* overvintret på Karmøy i Rogaland fra medio januar til primo april. Noen viktige kjennetegn for å skille underartene *japonicus* og *rubescens* fra hverandre er blant annet undersidens farge og streking, samt beinfarge. Foto: Tommy A. Andersen.*

*En sitronerle *Motacilla citreola* hann hekket i sammen med hunn av såerle *M. f. thunbergi* på Røst i Nordland. Foto: Martin Eggen.*

Ny underart for Norge! En voksen hunn av linerleunderarten leucopsis gjestet Lista i Vest-Agder to dager i begynnelsen av november. Fuglen rakk dessverre å forsvinne før funnet ble allment kjent, men den ble heldigvis godt dokumentert. Foto: Lars Bergesen.

Norge og Utsira sin andre rubinstrupe Luscinia calliope ble fanget og ringmerket på Utsira i Rogaland 1. november. Foto: Øystein B. Nilsen.

Også i rapportåret 2008 ble det gjort funn av arten, men dette er foreløpig ikke blitt forelagt NSKF for vurdering.

Stripesanger *Locustella lanceolata* (0, 9, 1)

2008 ROGALAND: 1K rm. Staraberget, Utsira 1.-5.10* (F) (*I.Melhus, *T.A.Ølsen, *H. Hveding, V.Bunes, Ø.B.Nilsen m.fl.).

(Sentrale deler av Eurasia fra Finland til Nord-Japan; overvintrer i Sørøst-Asia). Høstfunn langs vestkysten er normalen for denne arten. Tidsmessig er årets funn bare én dag etter mediandatoen på høsten. Det kan også legges til at dette er det tredje funnet på Utsira, den eneste lokaliteten i Norge som har hatt besøk av denne kryptiske arten mer enn én gang. Fuglen ble funnet i felt, men fanget inn for sikker artsbestemmelse.

Elvesanger *Locustella fluviatilis* (4, 82, 4)

2004 MØRE OG ROMSDAL: 2K+ ♂ sy. Blindheimsvik, Vigra, Giske 30.6 (S.A.Orvik).
 2007 OPPLAND: 2K+ ♂ sy. Totenvika, Østre Toten 29.5-18.6* (F) (L.Kapelrud, B.H.Larsen m.fl.).
 2008 HEDMARK: 2K+ ♂ sy. Blæsterdalen, Alvdal 1.-3.7* (L) (*J.Myromslien, L.Frelsøy, T.Holtskog).
 AKERSHUS: 2K+ ♂ sy. Skogstad, Knaimyrene, Hurdal 14.-22.6* (F) (*S.Dale, Ø.Hagen, O.Skimmeland m.fl.).
 SOGN OG FJORDANE: 2K+ ♂ sy. Ferstad, Stad, Selje 29.6* (V) (S.Sætre).
 MØRE OG ROMSDAL: 2K+ ♂ sy. Giske skole, Giske 1.-4.7* (F) (*S.A.Orvik, E.L.Dahl, F.Grønningseter, K.Sæther).

(Sentral- og Øst-Europa og Vest- til Sentral-Asia; overvintrer i Sørøst-Afrika). Fire funn i 2008 gir et gjennomsnittlig år sammenliknet med de siste 10 årene. Fordelingen mellom Østlandet og Nordvestlandet er også den samme som vi har blitt vant til. Et nytt funn fra 2007 bringer dette året opp på samme nivå som rekordåret 2002, med syv funn.

Busksanger *Acrocephalus dumetorum* (0, 77, 8)

2002 VEST-AGDER: 2K+ rm. Mandal, Vest-Agder 3.10* (F) (O.Aa.Brattfjord, D.Drangslund, R.H.Olsen m.fl.).
 2003 VESTFOLD: 1K rm. Borrevannet, Horten 11.9* (F) (G.F.Karlsen).
 2007 ØSTFOLD: 2K+ ♂ sy. Idd kirke, Halden 3.-12.6* (F) (T.A.Andersen m.fl.).

2008 AKERSHUS: 2K+ ♂ sy. Storøykilen, Fornebu, Bærum 8.-14.6* (L) (*L.E.Johannessen, O.Kleven, J.M.Mjelde, J.R.Pedersen m.fl.).
 NORDLAND: 1K rm. Røstlandet, Røst 22.-24.9* (F) (*T.E.Kristiansen, M.Eggen, M.Helberg m.fl.).
 HEDMARK: 2K+ ♂ sy. Lomnessjøen, Rendalen 25.-26.6* (F.L) (*J.Myromslien, T.Holtskog, O.Nordsteien).
 AKERSHUS: 2K+ ♂ sy. Enger, Eidsvoll 7.-11.6* (F) (*Ø.Hagen, *T.Starholm, M.Klann). 2K+ ♂ sy. Kråkstad, Ski 13.-14.6 (*P. Grandalen, L. Grandalen, H. P. Kristoffersen m.fl.).
 BUSKERUD: 2K+ ♂ sy. Gilhus, Lier 11.-16.6* (L) (*J.E.Nygård, R.E.Andersen, B.Ellingsen, S.Stueflotten m.fl.).
 VESTFOLD: 2K+ ♂ sy. Klåstadkilen, Larvik 8.6 (H.Heggland).
 ROGALAND: 2K+ ♂ rm. Utsira, Utsira 28.5* (F,V) (G.Mobakken m.fl.).
 MØRE OG ROMSDAL: 1K rm. Ona, Sandøy 21.9* (F) (*J.R.Gustad, *T.H.Hansen, K.O. Bøklepp, F.Grønningseter, C.Kamsvåg, K.Sæther).
 NORD-TRØNDELAG: 2K+ ♂ sy. Borgan, Vikna 26.-27.6* (L) (T.Reinsborg).

(Eurasia østover fra Finland, overvintrer i India og Sri Lanka). Tre nye funn fra 2007 tar dette rekordåret opp til hele 14 funn av arten. Med det nye funnet som presenteres her går 2002 opp i åtte funn, og inntar sammen med rapportåret 2008 en foreløpig andreplass på statistikken. Året 2002 var samtidig forrige år med kun ett høstfunn av arten.

Trostesanger *Acrocephalus arundinaceus* (8/9, 61, 3)

2008 AKERSHUS: 2K+ ♂ sy. Nesøytjern, Asker 7.-22.6 (F,L) (*S.Dale, P.K.Slagsvold mfl.).
 VESTFOLD: 2K+ ♂ sy. Klåstadkilen, Larvik 1.6* (L) (*H.Heggland, K.A.Monrad, Ø.Stickler).
 VEST-AGDER: 2K+ rm. Lista fyr, Farsund 27.5* (F) (*O.Heggøy, V.Bunes, T.A.Olsen).

(Europa nord til Midt-Sverige, Sørvest- og Øst-Asia samt Nord-Afrika; overvintrer i Afrika). Årets opptreden er på alle måter typisk for artens forekomst i Norge. En stor majoritet av de norske funnene er fra våren. At endagsfugler på trekklokaliteter utgjør fortroppen før syngende fugler på potensielle hekkelokaliteter overtar er også en gjentakelse av artens tidligere forekomst i landet.

Spottesanger *Hippolais polyglotta* (0, 4, 0)

2007 VEST-AGDER: 1K+ Odderøya, Kristiansand
2.11* (F) (D.Drangslund m.fl.).

(Sørvest-Europa og NV-Afrika; overvintrer i Afrika sør for Sahara). Dette er første funn i Norge siden 1994. På tross av at arten er langdistansetrekker og hekker så langt nord som nordlige deler av Frankrike, har den en svært sparsom opptreden i Nord-Europa. I våre naboland er det frem til og med 2008 kun gjort to funn i Sverige og fire i Danmark. Det danske tredje- og fjerdefunnet ble gjort på Skagen med kun to dagers mellomrom 16. og 18. august 2008. De tre tidligere funnene i Norge stammer fra august 1992, juni 1993 og oktober 1994. Årets funn er dermed det seneste høstfunnet i Norge.

Rødstrupesanger *Sylvia cantillans* (2, 61, 1)

2008 ROGALAND: 2K+ ♂ Utsira, Utsira 5.6* (L) (G.Mobakken).

(Sør-Europa, Vest-Tyrkia og Nordvest-Afrika; overvintrer i Nord- og Vest-Afrika). Med kun dette ene rapporterte funnet blir 2008 et dårlig år for arten i Norge, dog bedre enn 2007, som står helt uten funn. Sammenliknet med 1990-tallet har arten vist en noe fallende funnfrekvens etter årtusenskiftet.

Østsanger *Phylloscopus trochiloides* (2, 72/76, 2)

2004 ROGALAND: 2K+ rm. Merkeskogen, Utsira 1.6* (F) (Ø.B.Nilsen m.fl.).
2007 SØR-TRØNDELAG: 1K+ rm. Nes, Bjugn 14.8* (F) (*H.E.Ring, G.Dybvik).
2008 TELEMARK: Ad. rm. Jomfruland, Kragerø 17.8* (F) (H.I.Nicolaysen).
VEST-AGDER: 1K rm. Lista fyr, Farsund 19.8* (F) (*T.A.Olsen, V.Bunes, B.O.Høyland, K.Olsen m.fl.).

(Nordøst-Europa og Asia; overvintrer i Pakistan, India og Indokina). Samtlige fire funn som presenteres her passer godt inn i det tidligere funnmønsteret, både med hensyn til geografisk og tidsmessig forekomst. Høstfunn av voksne individer tilhører imidlertid sjeldenhetene.

Lappsanger *Phylloscopus borealis* (-, 80/102,-)

2005 TROMS: 1K rm. Straumsbukta, Tromsø 26.8* (F) (*S.Ø.Nilsen, T.Malm).

(Nordlige Fennoskandia øst til Alaska; overvin-

trer i Sørøst-Asia). Lappsanger var på NSKFs rapporteringsliste fra 1989 til 2006. Majoriteten av funnene i løpet av disse årene dreide seg om fugler i hekkeområdene (Olsen m.fl. 2008).

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus* (14, 157, 6)

2007 HAVOMRÅDENE SØR: 1K+ Ekofisk Bravo, Nordsjøen 9.10 (G.Gundersen).
2008 ROGALAND: 1K+ Utsira, Utsira 17.10 (G.Mobakken m.fl.). 1K+ Ydstebøhavn, Kvitsøy 3.11* (F) (*H.Fisketjøn, O.Moen). 2 1K+ Røvær, Haugesund 7.11* (F) (*B.O. Høyland, J.K.Ness). 1K+ Reveparken, Klepp 8.11 (*G.Kristensen, E.Ween).
NORDLAND: 1K+ Åsveien, Svolvær, Vågan 22.9 (F.Sortland).

(Sentral-, Øst- og Sør-Asia; overvintrer i Sørøst-Asia). Funnet fra Svolvær er det tidligste i Norge noensinne, og flytter ekstremumsdatoen fem dager fremover. Funnet er også det nordligste i Norge til nå, ettersom arten tidligere ikke har blitt påtruffet nord for Bodø. Dette er nok et eksempel på at østlige sjeldenheter på høsten dukker opp tidligere i Nord-Norge enn lenger sør i landet. Funnet fra Ekofisk utgjør naturlig nok det sørligste funnet i norsk ansvarsområde, og er samtidig det første funnet av arten til havs.

Furusanger *Phylloscopus orientalis* (0, 3, 0)

2007 NORDLAND: 1K+ rm. Røstlandet, Røst 22.-26.9* (F) (*S.Baines, M.Eggen, G.Gundersen, T.E.Kristiansen m.fl.).

(Sørøst-Europa; overvintrer i Øst-Afrika). Dette er det tredje funnet av denne arten i Norge og det andre høstfunnet. Første høstfunn ble i likhet med dette individet observert på Røstlandet. Datomesig er funnene nesten helt sammenfallende, i og med at førstefunnet ble gjort 21. til 22. september 2002. Furusanger ble tidligere regnet som en underart av bonellisanger. For flere detaljer om de norske funnene av furusanger og «søsterarten» eikesanger *P. bonelli* henvises det til revurderingsavsnittet i 2006-rapporten (Olsen m.fl. 2008).

Gransanger *Phylloscopus collybita*

Individer som viste karakterene til underarten *tristis* (3, 5, 0)

2001 SØR-TRØNDELAG: 1K+ rm. Nes, Bjugn 28.10* (F) (H.E.Ring).

(Sentral-Asia, Nord-India og Bangladesh).

Vest-Agders første isabellasteinskvett *Oenanthe isabellina* hadde tilhold ved Haugestranda, Farsund noen dager i månedsskiftet oktober/november. Foto: Gunnar Gundersen.

En ung hunn svartstrupetrost *Turdus atrogularis* ble fanget og ringmerket på Utsira i Rogaland 7. oktober. Foto: Øystein B. Nilsen.

En stripesanger Locustella lanceolata ble fanget og ringmerket på Utsira i Rogaland 1. oktober. Foto: Øystein B. Nilsen.

Norges fjerde spottesanger Hippolais polyglotta ble sett på Odderøya, Kristiansand i Vest-Agder 2. november 2007. Foto: David Dragsland.

Underarten lider under kraftig underrapportering og opptrer garantert hyppigere enn de kun åtte godkjente norske funnene tilsier. NSKF ønsker å motta beskrivelser av mistenkte *tristis*, men påpeker at kun fugler som er godt dokumentert med bilder kan behandles. For en oppsummering av den britiske forekomsten og det siste innen identifikasjon av underarten anbefales Dean m.fl. (2010).

Rødtoppfuglekonge *Regulus ignicapilla* (10, 53/54, 4)

- 2007 ROGALAND: 1K+ ♂ rm. Søre merkeskog, Utsira 23.10* (V) (*Ø.B.Nilsen m.fl.).
- 2008 VEST-AGDER: 2K ♂ rm. Lista fyr, Farsund 30.3* (F) (*O.Heggøy, G.Gundersen, T.O.Hansen, N.H.Lorentzen, K.S.Olsen m.fl.). 2K+ ♂ Andås, Flekkerøy, Kristiansand 8.-9.4 (T.Gustavsen). 1K ♀ rm. Lista fyr, Farsund 11.11* (F) (*T.A.Olsen, T.Bentsen, G.Gundersen, K.Olsen).
ROGALAND: 1K+ ♂ Solastranda, Sola 11.11 (*G.Kristensen, M.Kersbergen, E.Mjaaland, E.Ween).

(Europa, Midtøsten, Nord-Afrika; overvintrer i Sør- og Vest-Europa samt Nordvest-Afrika). Fuglen fra Utsira i 2007 ble fanget samme dag som en annen hann av samme art. Disse to ble imidlertid ikke fanget samtidig, og teller derfor som to ulike funn. De to funnene fra 11. november i rapportåret er de seneste høstfunnene i Norge, bortsett fra tre desemberfunn (*figur 2*).

Rødhalevarsler *Lanius isabellinus* (2, 8, 1)

- 2008 VEST-AGDER: 1K Gahre, Lindesnes 10.-11.11* (F) (*T.Bentsen, V.Bunes, G.Gundersen m.fl.).

(Sør-Asia til Kina; overvintrer fra Øst-Afrika, via Midtøsten til India). Dette er første funn for Vest-Agder og samtidig det første funnet i Norge siden 2003. Draktkarakterer pekte i retning av nominatunderarten, men i påvente av en fullstendig revidering av de norske funnene er fuglen foreløpig ikke godkjent som tilhørende noen spesiell underart. Den taksonomiske statusen til rødhalevarsler har vært mye diskutert i senere år, se for eksempel Worfolk (2000). Underart på tidligere godkjente funn av rødhalevarsler blir ytterligere uklar som følge av at det har vært endringer i nomenklatur (AERC 2003) i den senere tiden. Den tidligere nominatunderarten er nå endret til *arenarius*, mens tidligere *speculigerus* nå regnes som nominatunderarten *isabel-*

linus. Se Bentsen (2009) for nærmere omtale av fuglen fra Lindesnes.

Rosenvarsler *Lanius minor* (2, 28, 1)

- 2008 ROGALAND: 2K+ ♀ Bore, Klepp 31.7* (F) (*T.A.Olsen, *H.Eggen, *A.T.Mjøs, S.Folkedal, E.Ween m.fl.).

(Øst- og Sør-Europa, vestlige Asia; overvintrer i Sør-Afrika). Dette er et på alle måter typisk funn av arten. Utover dette individet er det også rapportert andre observasjoner av arten innenfor landets grenser i 2008. Disse har imidlertid ikke blitt rapportert inn til NSKF.

Krattvarsler *Lanius meridionalis* (1, 5, 1)

Individer som viste karakterene til underarten steppevarsler *L. m. pallidirostris* (1, 5, 1)

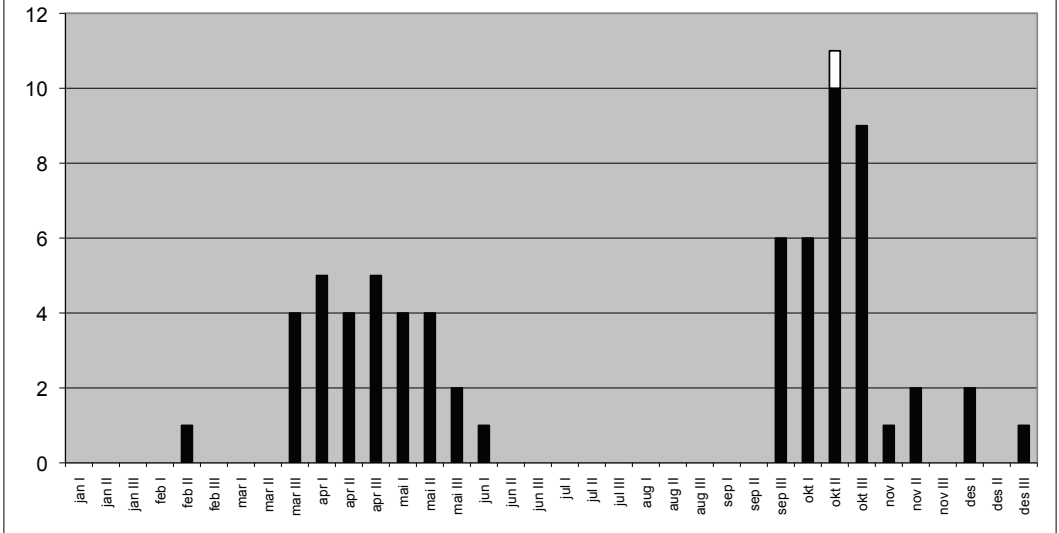
- 2002 VEST-AGDER: 1K skutt Lølandsmo, Vigmostad, Lindesnes sept./okt.* (F) (ukjent).
- 2008 ROGALAND: 1K Taravika, Karmøy 19.-28.10* (F) (*O.K.Bjørnstad, A.Austneberg, J.K.Ness m.fl.).

(Kasakhstan, nordøstre Iran og Afghanistan og videre gjennom Sentral-Asia til Mongolia og nordlige Kina; overvintrer fra Afrikas horn via Midtøsten til Pakistan). Fuglen fra 2002 ble i likhet med førstefunnet fra Utsira i 1953 skutt. Siden den gang har imidlertid både krattvarsler og alle andre varsler-arter blitt fredet. NSKF har kun blitt forelagt bilder av den utstoppede fuglen, og dermed ikke hatt mulighet til å forfølge saken videre. Foruten førstefunnet, som dreier seg om en ikke aldersbestemt fugl, er alle andre funn av ungfugler. Blant de andre sjeldne varsler-artene finnes det imidlertid flere funn av voksne fugler fra høsten. Kan det tenkes at voksne steppevarsler er oversett? Se ellers Bjørnstad (2009) for nærmere omtale av årets funn fra Karmøy. Merk at korrekt norsk navn på denne underarten av krattvarsler er steppevarsler. Den taksonomiske statusen til *pallidirostris* er for øvrig omdiskutert og behandles av noen autoriteter, bl.a. Svensson m.fl. (2009), som en underart av vår hjemlige varsler *L. excubitor*.

Rødhodevarsler *Lanius senator* (6, 20, 1)

- 2007 VEST-AGDER: 1K Kviljo, Farsund 11.-21.8* (F) (*G.Gundersen, V.Bunes m.fl.).
- 2008 VEST-AGDER: 1K Nordhassel, Farsund 4.-13.10* (F) (K.Olsen m.fl.).

Funn av rødtoppfuglekonge pr. 10-dagersperioder

Figur 2. Sesongvis fordeling av funn av rødtoppfuglekonge *Regulus ignicapilla* i Norge. Hvit farge angir funn av mer enn ett individ.

(Middelhavsområdet nord til midtre Frankrike, Sørvest-Asia; overvintrer i Nord- og Vest-Afrika). Fuglen fra 2007 er det tidligste høstfunnet av en ungfugl noensinne. Den tidlige funndatoen kan peke i retning av at fuglen stammer fra de nærmeste populasjonene på kontinentet. Hovedtyngden av høstfunnene kommer derimot senere på høsten med mediandato 30. september. Begge de to funnene som publiseres her var fugler som tilhørte nominatunderarten. Det er imidlertid ikke en selvfølge, noe som understrekes av et funn av underarten *badius* på Utsira 26. til 29. september 1972. I tillegg er underarten *niloticus*, som er påtruffet tre ganger i Sverige og én gang i Finland, en kandidat til å dukke opp i Norge, gjerne i de tradisjonelt sjeldenhetsrike høststukene. Det norske funnmaterialet har ikke vært revurdert med tanke på å avdekke funn av denne underarten, så det skal ikke utelukkes at den allerede har opptrådt i landet. Størrelsen og utbredelsen av den lyse håndbasisflekk er særlig viktig når det kommer til identifikasjon av de ulike underartene av rødhodevarsler.

Rosenstær *Sturnus roseus* (24/28, 174/179, 14)

- 2002 TROMS: 2K ♀ Hillesøy, Tromsø 10.-11.8 (*G.Rudolfson, H.Hveding m.fl.).
- 2003 ROGALAND: 1K Nærlandsstranda, Hå 21.9 (T.Bentsen, H.Hveding).
- 2005 SOGN OG FJORDANE: Ad. Vedvik, Vågsøy 16.7* (V) (S.Sætre).
NORD-TRØNDELAGE: 1K Husby, Leka 20.-28.9* (F) (*T.Kolaas, M.Mørkved).
- 2006 NORDLAND: Ad. Ilstad, Bodø 4.10 (*O. Birkelund, A.Birkelund, R.Birkelund, Ø. Birkelund). 1K Nordnesøy, Rødøy 6.10* (F) (T.Kolaas).
- 2007 ROGALAND: 2K+ Utsira, Utsira 2.-10.7* (V) (T.Birkeland, G.Mobakken, R.Solevåg m.fl.).
SØR-TRØNDELAGE: 1K Mausund, Frøya 30.9 (M.Martinsen).
NORDLAND: 1K Røstlandet, Røst 19.9 (M.Eggen).
- 2008 BUSKERUD: 1K Ustaoset, Hol 21.9* (F) (D.H.Gjerde).
VEST-ÅGDER: 1K Vågsvollvika & Langåker 3.-10.9* (F) (*G.Gundersen, J.M. Abrahamsen, V.Bunes, T.A.Olsen m.fl.).
ROGALAND: 1K Utsira, Utsira 13.9* (V) (G.Mobakken). 1K Utsira, Utsira 24.9* (V) (G.Mobakken, J.K.Ness, G.O.Pedersen).
1K Røvær, Haugesund 1.10* (F) (B.O. Høyland). 1K Beiningen, Karmøy 3.-4.10* (F) (F.Steinkjellå). 1K Kvassheim, Hå

Røst sitt andre funn av furusanger *Phylloscopus orientalis* ble gjort i september 2007. Løkkelyd er det sikreste kjennetegnet for å skille arten i forhold til den nærbeslektede eikesanger *Phylloscopus bonelli*. Foto: Martin Eggen.

Norges syvende steppevarler *Lanius m. pallidirostris* hadde tilhold en drøy uke ved Taravika, Karmøy i Rogaland ultimo oktober. Foto: Bjørn-Tore Rekve Seim.

For andre året på rad ble rødhodevarsler Lanius senator observert på Lista i Vest-Agder. Denne ungfuglen oppholdt seg ved Nordhassel første halvdel av oktober. Foto: Gunnar Gundersen.

En av to syngende kornspurver Emberiza calandra som hadde tilhold ved Skeie, Klepp i Rogaland i juli. Foto: Bjørn-Tore Rekve Seim.

9.10 (E.Mjaaland m.fl.). 1K Søre Brådet, Stavanger 30.10-1.11* (F) (*H.Hveding, M.Kersbergen m.fl.).

HORDALAND: Ad. Børvenes, Kvam 13.8* (F) (T.Kjosås). 1K Herdlevær, Øygarden 9.10 (*B.de Bruin, I.Fredriksen).

SØR-TRØNDELAGE: Ad. Daløya, Frøya 12.-19.10* (F) (*B.E.B.Solbakken, *K.Aa.Solbakken m.fl.).

NORDLAND: Ad. Å, Moskenes 18.6* (F) (B.E.Thingstad). Ad. Andenes, Andøya 9.-13.7* (F) (L.Olsson).

FINNMARK: Ad. Hamningberg, Båtsfjord 26.-27.6* (F) (*P.Rasp, V.Jernfors m.fl.).

(Sørøst-Europa, Sørvest-Asia; overvintrer fra India sør til Sri Lanka). Med totalt 14 funn av arten inntar 2008 en antallsmessig tredjeplass etter 2002 (37 funn av 39 ind.) og 2003 (17 funn av 18 ind.). Arten har vist en nærmest eksplosjonsartet økning etter tusenårsskiftet. Fra førstefunnet i Rissa i Sør-Trøndelag i 1885 og frem til slutten av 1960-tallet var det gjort totalt 12 funn av 15 individer. Funnfrekvensen på 1970- og 1980-tallet økte i takt med den økende feltornitologiske aktiviteten og lå på ca. to funn i året i denne 20-årsperioden. Arten ble årlig i Norge fra og med 1988 og gjennomsnittlig antall funn økte til ca. fire på 1990-tallet. Fra og med 2000 har det blitt gjort totalt 127 funn av 131 individer (*figur 3*). Selv om rekordåret 2002 holdes utenom, gir dette et årlig gjennomsnitt på over 11 funn. En tilsvarende økning er også registrert i det øvrige Nord-Europa.

Gulirisk *Serinus serinus* (3/4, 34/36, 2)

1991 HORDALAND: Ad. ♂ Grimå, Ullensvang 24.6 (funnet død) (L.Aarekol).

2008 OPPLAND: Ad. ♂ rm. Brandbu, Gran 19.4* (F) (M.Haugen).

VEST-AGDER: 2K+ ♀ Lista fyr, Farsund 17.5 (*V.Bunes, *M.Eggen, H.Eggen, F.Falkenberg, I.Fredriksen m.fl.).

(Kontinentale Europa, Tyrkia og Nordvest-Afrika). Fuglen fra Lista fyr er det åttende funnet fra denne lokaliteten som dermed fremstår som landets beste for arten. Fuglen fra Brandbu er derimot første funnet i Oppland fylke, og samtidig det nest tidligste vårfunnet i Norge. Dette er også kun den fjerde gulirisk som har blitt fanget og ringmerket her i landet. Alt i alt et nokså bemerkelsesverdig funn. På tross av få ringmerkede individer er gjenfunnsprosenten på hele 25% i og med at funnet fra Hordaland i 1991 (første for fylket) utrolig nok er et gjenfunn av en fugl som ble ringmerket ved Fiskumvannet i Buskerud 30. april samme år.

Polarsisik *Carduelis hornemanni*

Individer som viste karakterene til underarten *hornemanni* (3, 22/59, 2/3)

2007 SØR-TRØNDELAGE: 4 1K+ Sula, Frøya 2.-3.10* (F) (T.Haugskott, M.Venås). 2 1K+ rm. Nes, Bjugn 15.10* (F) (H.E.Ring).

2008 ROGALAND: 1K+ Austrheim, Utsira 2.-9.10* (F) (*H.Hveding, *I.Melhus, *T.A.Olsen, V.Bunes, G.O.Pedersen m.fl.).

NORDLAND: 2 2K rm. Åsen, Silvalen, Herøy 22.3* (F) (A.I.Olsen).

(Grønland). Oktoberfunn av nominatunderarten av polarsisik fra øyene langs vestkysten har vist seg å være en årviss begivenhet. Vårfunn er det derimot langt mellom. Den tidlige funndatoen kan likevel tyde på at de to fuglene på Helgelandskysten hadde ankommet landet foregående høst.

Svarthodespurv *Emberiza melanocephala* (4, 15, 1)

2008 ROGALAND: 2K+ ♀ Utsira, Utsira 14.6 (G.Mobakken).

(Sør-Europa vest til Italia, Tyrkia og øst til Det kaspiske hav). En typisk funndato for denne arten i Nord-Europa. Svarthodespurv er en art som tradisjonelt har opptrådt på burfuglmarkedet i Vest-Europa. Det er derfor en viss mulighet for at funn i Norge i realiteten dreier seg om rømte burfugler. Inntil 2008 har imidlertid alle utenom ett funn (se under kategori D i denne rapporten) blitt regnet som spontant forekommende individer.

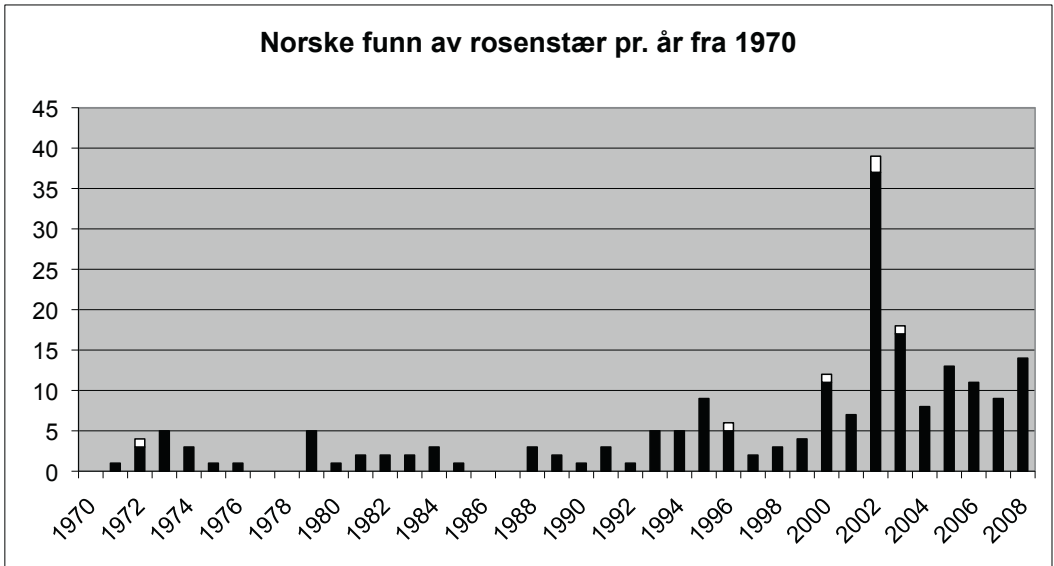
Kornspurv *Emberiza calandra* (11/12 (etter 1940), 43/55, 3/)

2008 VEST-AGDER: 2K+ Jåbekk, Mandal 2.-3.4* (F) (*M.L.Pedersen, T.Bentsen).

ROGALAND: 2 2K+ ♂ sy. Skeie, Klepp 9.-26.7* (F) (K.Mjølshes m.fl.).

MØRE OG ROMSDAL: 2K+ Ona, Sandøy 9.-12.5* (F) (*T.H.Hansen, K.O.Bøklepp, E.Grønningsæter, F.Grønningsæter, J.R.Gustad, K.Sæther).

(Vestlige Eurasia nord til Sør-Sverige og Danmark, Nord-Afrika). En forekomst på linje med de siste årene. De syngende fuglene på Jæren i juli føyer seg inn i rekken av hekkende og revirhevdende fugler fra sørvestlandet de siste årene. Rogaland og Vest-Agder står også for majoriteten av den totale funnmassen de senere årene. Vi må faktisk helt tilbake til 1959 for å finne forrige funn i Møre og Romsdal.

Figur 3. Årsfordeling av funn av rosenstær *Sturnus roseus* i Norge. Hvit farge angir funn av mer enn ett individ.

Funn i kategori C

Arter som i utgangspunktet enten er forvillet eller satt ut, men som i dag reproducerer i vill tilstand i Europa og opprettholder frittlevende bestander uten behov for supplerende utsetninger.

Records in Category C (released or escaped species which have established a self-supporting breeding population in their own country; including birds coming from a Category C population of another country (with the species not breeding in their own country)).

Niland *Alopochen aegyptiaca* (0, 5, 1)

2008 HORDALAND: 2K+Kollsnes, Øygarden 20.-21.4* (F) (*A.Breistøl, G.Högstedt, F.Falkenberg m.fl.)

(Afrika, og en betydelig frittlevende forvillet bestand i Nord-Europa). Første funn i Hordaland.

Samtlige norske funn antas å stamme fra den forvillete bestanden på kontinentet og er derfor plassert i kategori C.

Stivhaleand *Oxyura jamaicensis* (0, 52/65, 1)

1995 AKERSHUS: 2K+ ♂ Østensjøvannet, Ås 5.10 (P.K.Slagsvold, T.E.Thorsnes m.fl.).

2006 ROGALAND: 2K+ ♂ Ergavatnet, Klepp 1.11-16.12 (M.Dagsland m.fl.).

2008 VEST-AGDER: 2K+ ♀ Hanangervann & Kråkenesvann, Farsund 9.-11.5 (*T. Bentsen, *K.M.Torland, V.Bunes, K.Olsen, T.A. Olsen m.fl.).

(Nord- og Sør-Amerika, med en betydelig frittlevende bestand i England). Første funn av arten i Norge ble gjort i 1984. Etter dette har arten vært årlig med unntak av 1986, 1997 og 2007. På tross av økt observatørdekning viser arten en fallende trend. Ni funn på 1980-tallet ble etterfulgt av 23 funn på 1990-tallet. 2000-tallet står med 18 funn frem til og med 2008.

Funn i kategori D

Funn av arter eller individer hvor det er vanskelig eller umulig å bedømme om fuglen er en rømling eller har nådd landet ved egen hjelp fra naturlige utbredelsesområder. Det ene kan være like sannsynlig som det andre.

Records in Category D. Every species or individual unless it is almost certainly a genuine vagrant (in which case it enters Cat. A), or almost certainly an escape from captivity (Cat. E).

Eskimogås *Chen rossii* (0, 1, 0)

2008 MØRE OG ROMSDAL: 2K+ Ona, Sandøy 30.9 (T.H.Hansen).

(Arktisk Canada; overvintrer hovedsakelig i vestre USA). Funnet regnes som trolig samme fugl som har blitt observert på trekk sammen med hvitkinngjess langs norskekysten i 2002 og 2003. Denne arten/individet er også rapportert senere år, men uten at det har resultert i en beskrivelse til NSKF. Det medfører at artens status i Norge ikke er fullstendig klarlagt.

Svarthodespurv *Emberiza melanocephala*

2007 HORDALAND: 2K+ ♂ Nedre Økland, Stord 19.-23.10* (F) (T.H.Heggland m.fl.).

(Sør-Europa vest til Italia, Tyrkia og øst til Det kaspiske hav). Fuglen viste skader og slitasje i fjærdrakten som er typiske for burfugler. Det kan derfor ikke utelukkes at det dreier seg om en fugl som har rømt fra fangenskap selv om dette ikke lar seg bevise. Funnet er derfor plassert i kategori D. Opp til og med 2008 er det registrert totalt 21 funn av svarthodespurv i Norge. Alle de øvrige funnene er plassert i kategori A.

Funn i kategori E

Funn av arter/individer som regnes som rømlinger. I praksis vil dette si arter som ikke har noe etablert funnmønster i Europa, men er vanlige burfugler eller individer som viser tegn på å komme fra fangenskap (skader i fjærdrakten o.l.).

Records in Category E (escapes from captivity)

Rustand *Tadorna ferruginea*

2008 SØR-TRØNDELAGE: 2K+ ♀ Børsa, Skaun 10.8* (F) (M.Martinsen).

(Øst-Europa, Asia og Nord-Afrika). Denne fuglen var meget tam. NSKF har derfor bedømt at det er overveiende sannsynlig at det dreier seg om en fugl som har rømt fra fangenskap.

Blåmaskestork *Ciconia abdimii* (0, 1, 0)

2007 TROMS: Ad. Rebbenesøya, Tromsø ca. 15.8* (F) (I.S.Måsvik).

(Afrika). Første funn av denne afrikanske arten i Norge. Blåmaskestork er i hovedsak en kortdistansetrekker som ikke kan forventes å opptre i Norge spontant. Funnet er derfor plassert i kategori E. Samme art (og trolig samme individ) ble observert i Nord-Finland tidligere samme sommer.

Hybrider

Hybrids

Hybrid brunnakke *Anas penelope* x **amerikablesand** *A. americana* (0, 5, 1)

2008 ROGALAND: 2K+ ♂ Kolnes, Harvalandsvatnet & Alvevatnet, Sola & Klepp 14.3-14.4* (F) (*E.Ravnås, *T.A.Olsen, K.Bekkeli, H.Eggen, H.Hveding).

Hybrid snadderand *Anas strepera* x **stokkand** *A. platyrhynchos* (0, 2, 0)

2007 NORDLAND: 2K+ ♂ Røstlandet, Røst 11.-24.2* (F) (S.Baines).

Denne hybridkombinasjonen er tatt ut av NSKFs rapporteringsliste fra og med 2009.

Hybrid stokkand *Anas platyrhynchos* x **stjertand** *A. acuta* (0, 18, -)

2003 VESTFOLD: 2K+ ♂ Borrevannet, Horten 6.4 (S.A.Orvik).

Denne hybridkombinasjonen er tatt ut av NSKFs rapporteringsliste fra og med 2006.

Hybrid musvåk *Buteo buteo* x **fjellvåk** *B. lagopus* (0, 1/3, 0)

2005 SØR-TRØNDELAGE: 3 pull./juv. Jonsvatnet, Trondheim 4.6-15.7* (F,L) (J.O.Gjershaug m.fl.).

Det første funn av denne hybrididen i Norge. Hekkefunnet er nærmere omtalt av Gjershaug m. fl. (2006).

Hybrid sitronerle *Motacilla citreola* x **gulerle** *M. flava* (0, 2/3-5, 1/2)

2008 NORDLAND: 2 juv. Røstlandet, Røst (M.Eggen, B.Dømbe m.fl.).

De to ungfuglene er resultat av en hekking mellom en sitronerle hann (se side 30) og en hunn såerle *M. f. thunbergi*. Dette er den tredje vellykkede hybridhekkingen av sitronerle som er registrert i Norge. Den første av disse, i 1997, var i likhet med årets funn fra Røstlandet. Norges andre (hybrid)hekking av sitronerle var av en hunn som produserte en unge sammen med en ukjent erle-art på Lista i 2001.

Hybrid sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus* x **myrsanger** *A. palustris* (0, 1, 0)

2007 SØR-TRØNDELAGE: 2K+ ♂ rm. Stavsengan, Trondheim 1.-9.7* (F) (M.Myklebust, F.Schevig, A.Winnem).

2008 SØR-TRØNDELAGE: 3K+ ♂ sy. Stavsengan, Trondheim 8.6-12.7* (F) (M.Myklebust, K.Aa.Solbakken, E.Spets, A.Winnem).

Første funn av denne hybrididen i Norge. Observasjonene fra 2007 og 2008 dreier seg om samme individ. Funnet er omtalt av Lifjeld m. fl. (2009).

Henlagte saker*Shelved records*«Østlig gulerle» *Motacilla flava* ssp.

2007 NORDLAND: 1K Røstlandet, Røst 4.-6.10* (F).

Se Mjøsnes m.fl. (2006) for begrunnelse for henleggelse av funn av antatte østlige gulerler.

Rettelser*Corrections***Rettelser til Olsen & Mjøsnes (2009):****Busksanger** *Acrocephalus dumetorum*

2007 AKERSHUS: 2K+ ♂ sy. Tuentangen, Fet 14-16.6* (F,L) (*E.Ween, E.Rugland m.fl.).

Denne fuglen ble sett under reirbygging. Det er ut fra mottatt dokumentasjon imidlertid ikke mulig å fastslå om maken også var en busksanger. Fra tidligere har busksanger hekket sammen med myrsanger *A. palustris* i Norge. Det presiseres herved at fuglen bygget reir, men funnet godkjennes likevel ikke som Norges første hekkefunn av arten. Merk også at fuglen er dokumentert med både bilder og lydopptak.

Ikke godkjente saker*List of records not accepted*

Listen over ikke godkjente saker omfatter observasjoner som ikke anses å være tilstrekkelig dokumentert for innlemmelse i den norske funnoversikten. I det store flertallet av tilfeller omfatter dette saker der beskrivelse og/eller dokumentasjon ikke er tilstrekkelig detaljert for å utelukke eventuelle forvekslingsarter. I de tilfellene der komiteen føler seg sikker på at den opprinnelige identifikasjon er feilaktig, er dette kommentert.

Hvitkinnand *Anas bahamensis*

2007 NORD-TRØNDELAG: 1K+ Tautra, Frosta 7.10* (F).

Bildet viser en tamand.

Gulnebblire *Calonectris diomedea*

2006 ROGALAND: 1K+ Revesvingen, Klepp 19.9.

Purpurhegre *Ardea purpurea*

2006 TELEMARK: 2K+ «Hvitbrystjordet», Bø 31.8-1.9* (F,V).

Dokumentasjonen viser en misfarget gråhegre *A. cinerea*.

Svartglente *Milvus migrans*

2008 ROGALAND: Håtangen, Hå 26.4.

Glente *Milvus milvus*

2008 AKERSHUS: 2K+ Mølvika, Hølen, Vestby 31.3.
TELEMARK: 2K Siktesøya, Porsgrunn 21.6.
SØR-TRØNDELAG: 2K+ Vormstad, Orkdal 14.5.

Enghauk *Circus pygargus*

2008 VESTFOLD: 3K+ ♀ Klåstadkilen, Larvik 24.5.

Småskrikørn *Aquila pomarina*

1996 VEST-AGDER: Ad. Jåbekk, Mandal 9.9* (F).

Bildet viser en av de sjeldne *Aquila*-artene, men artsspesifikk bestemmelse er ikke mulig.

Dvergørn *Aquila pennatus*

2008 VESTFOLD: 2K+ Ilene, Tønsberg 25.5.

Rødfalk *Falco naumanni*

2008 TROMS: 2K+ Jøkelfjord, Kvænangen 15.5.

Aftenfalk *Falco vespertinus*

2008 VESTFOLD: 1K Hjertås, Sandefjord 28.8.

Ubestemt kanada- /sibirlo *Pluvialis dominicalis fulva*

2007 ROGALAND: 1K Kvassheim, Hå 9.9.

Damsnipe *Tringa stagnatilis*

2007 TELEMARK: 1K+ Stråholmen, Kragerø 14.8.

Eremittsnipe *Tringa solitaria*

2007 NORDLAND: 1K+ Søvik, Alstadhaug 3.10.

Willetsnipe *Catoptrophorus semipalmatus*

1993 SØR-TRØNDELAG: 2K+ Hovsfjæra, Ørland 11.4.

Andregangs vurdering av tidligere underkjent funn; kjennelse opprettholdes.

Polarsvømmesnipe *Phalaropus fulicarius*

2008 NORDLAND: 1K+ Saltisen, Vestvågøy 17.8* (F).

Bildet viser en sotsnipe *Tringa erythropus*.

Gulbeinmåke *Larus michahellis*

2004 VEST-AGDER: 1K Gismerøya, Mandal 4.-5.9* (F).

2007 VEST-AGDER: 1K Skjoldnes, Farsund 9.8* (F).

Mongolturteldue *Streptopelia orientalis*

Individer som viste karakterene til underarten *meena*

2008 BUSKERUD: 2K+ Turrhaug, Ål 19.9.

Amursvale *Cecropis daurica*

2008 VEST-AGDER: 2K+ Lista fyr, Farsund 25.6.

Tundrapiplerke *Anthus gustavi*

2008 FINNMARK: 2K+ Høybukt, Sør-Varanger 31.5.

Gulerle *Motacilla flava*

Individer som viste karakterene til underarten *feldegg*

1982 FINNMARK: 2K+ ♂ Ekkerøy, Vadsø 2.6* (F).
1990 AKERSHUS: 2K+ ♂ Årnestangen, Rælingen 25.5.

Disse to eneste tidligere godkjente norske funnene av underarten *feldegg* ble tatt opp til ny vurdering i sammenheng med funnet fra Utsira i juni 2008. Resultatet av revurderingen er at ingen av disse lenger anses som tilstrekkelig dokumentert for å bli stående som landets første funn av underarten. Funnet fra Akershus i 1990 er også trukket av hovedobservatør og NSKF stiller seg bak den beslutningen.

Hybrid sitronerle *Motacilla citreola* x *linerle* *M. alba*

2008 ROGALAND: 1K Herberg & Austrheim, Utsira 14.9* (F).

Bildene viser en juvenil linerle.

Elvesanger *Locustella fluviatilis*

2008 AKERSHUS: Frogner, Nes 4.-5.7* (L).

Busksanger *Acrocephalus dumetorum*2008 VEST-AGDER: 2K+ ♂ sy. Harkmark, Mandal 15.6* (L).
ROGALAND: 1K+ Meling, Kvitsøy 6.10.**Trostesanger** *Acrocephalus arundinaceus*

2008 AKERSHUS: 2K+ Årnestangen, Rælingen 29.5.

Østsanger *Phylloscopus trochiloides*

2008 SØR-TRØNDELAG: 1K+ Leinstrand, Trondheim 14.9* (F).

Bildene viser en lappsanger *P. borealis*.**Fuglekongesanger** *Phylloscopus proregulus*

2008 HEDMARK: 2K+ Simleveien, Elverum 7.4.

Gransanger *Phylloscopus collybita*Individer som viste karakterene til underarten *tristis*

2008 VESTFOLD: 1K+ Jørestrand, Hvasser, Tjøme 16.10.

NSKF vurderer kun funn som er dokumentert med fotografier.

Rosenstær *Sturnus roseus*

2008 AKERSHUS: 1K Dynovika, Skedsmo 13.7.

Summary

This is the 33rd annual report from the Norwegian Rarities Committee (NSKF).

The majority of records treated here are from 2008, but more than 100 older records are also included. The Norwegian rarities committee follow advises given by the Taxonomic Advisory Committee (TAC) of the Association of European Records and Rarities Committees (AERC) on issues concerning taxonomy and nomenclature. The systematic list of accepted records is set out in the following system: (1) The bird's Norwegian name, (2) scientific name, (3) the numbers in brackets, e.g. (2, 30/32, 1), refers respectively to the (i) total number of records/total number of individuals up to and including 1974, (ii) total number of records/total number of individuals

from 1975 (the foundation year of NSKF), except (iii) records/individuals in 2008, (4) any breeding, (5) year, (6) county, (7) number of individuals, age (1K = first calendar year etc.), sex (if known) and sometimes circumstances («rm.» means that the bird was ringed, «sy.» indicates a singing male), (8) site and municipality, (9) date, (10) * indicates if the record was complemented by positive evidence, and type of the evidence (F = photo, V = video-recorded, L = tape-recorded), (11) observers' names in brackets, main observer(s) is specified first and emphasized with *, (12) roughly gives the species' distribution and (13) comments concerning the records.

Species and subspecies new to the Norwegian list

Two new species were accepted to the Norwegian Category A list from 2008. Both of these were Nearctic waders, namely a Hudsonian Godwit *Limosa haemastica* from Røstlandet on June 24th and a Western Sandpiper *Calidris mauri* from Jæren on July 12th-13th. In addition there were three new subspecies accepted: Buff-bellied Pipit *Anthus rubescens japonicus* (Karmøy, January to April), Yellow Wagtail *Motacilla flava feldegg* (Utsira, 3rd to 5th June) and White Wagtail *M. alba leucopsis* (Lista, 1st-2nd November).

General trends

Record numbers for Norway was recorded for Grey Phalarope *Phalaropus fulicarius* (14/23) during 2008. Also the following species showed an occurrence above average during 2008: Great White Egret *Ardea alba*, Black Kite *Milvus migrans*, Pectoral Sandpiper *C. melanotos*, Red-rumped Swallow *Cecropis daurica*, Citrine Wagtail *M. citreola*, Blyth's Reed Warbler *Acrocephalus dumetorum* and Rose-coloured Starling *Sturnus roseus*.

Also published here are the 6th Egyptian Goose *Alopochen aegyptiaca* (Cat. C), 3rd Lesser Scaup *Aythya affinis*, 8th Harlequin Duck *Histrionicus histrionicus*, 5th to 7th American Golden Plover *Pluvialis dominica*, 4th Laughing Gull *Larus atricilla*, 6th Franklin's Gull *L. pipixcan*, 6th and 8th Oriental Turtle Dove *Streptopelia orientalis*, 8th Blyth's Pipit *A. godlewskii*, 2nd Siberian Rubythroat *Luscinia calliope*, 5th Isabelline Wheatear *Oenanthe isabellina*, 10th Lanceolated Warbler *Locustella lanceolata*, 4th Melodious Warbler *Hippolais polyglotta*, 3rd Eastern Bonelli's Warbler *Phylloscopus orientalis* and 4th and 7th Steppe Grey Shrike *Lanius meridionalis pallidirostris*.

Litteratur

Generelle referanser:

For henvisninger til forekomst av sjeldne arter i Sverige og Danmark i 2008 henvises det til sjeldenhetsrapportene for de aktuelle land. For å unngå for mange gjentakelser er disse referansene ikke angitt hver gang. Disse generelle referansene er:

Hellström, M. & Strid, T. 2009. Fågelrapport 2008. - *Fågelåret 2008*: 67-175.
 Kristensen, A. B., Frich, A. S., Ortvad, T. E. & Schwalbe, M. 2009. Sjeldne fugle i Danmark og Grønland i 2008. - *Fugleåret 2008*: 123-143.

For en komplett liste med referanser til tidligere publikasjoner fra NSKF henvises det til våre nettsider: www.birdlife.no/organisasjonen/nskf/rapporter.php

Øvrige referanser:

Addinall, S. 2005. The Amur Wagtail in County Durham – a new Western Palearctic bird. - *Birding World 18*: 155-158.
 AERC TAC 2003. AERC TAC's Taxonomic Recommendations. *Tilgjengelig online på www.aerc.eu*.
 Austneberg, A. 2009. Spennende vinterdager på Karmøy. - *FeltOrnitologen 7*: 5-7.
 Baines, S 2009. Svartvingespove – nok en ny art for Norge på Røst. - *FeltOrnitologen 7*: 13-14.
 Bekkeli, K. 2009. Kryssbar franklinmåke i Hafrsfjord. - *FeltOrnitologen 7*: 38-39.
 Bentsen, T. 2009. Isabellina- og isabellinusdager høsten 2008. - *FeltOrnitologen 7*: 31-35.
 Bjørnstad, O.K. 2009. Steppekrattvarsler på stranda. - *FeltOrnitologen 7*: 28-29.
 Crochet, P.-A., Raty, L., De Smet, G., Anderson, B., Barthel, P.H., Collinson, J.M., Dubois, P.J., Helbig, A.J., Jiguet, F., Jirle, E., Knox, A.G., Le Maréchal, P., Parkin, D.T., Pons, J.-M., Roselaar, C.S., Svensson, L., van Loon, A.J. & Yésou, P. 2010. AERC TAC's Taxonomic Recommendations. July 2010. *Tilgjengelig online på www.aerc.eu*.
 Dagsland, M. 2009. Norges første massekruss av kanadalo. - *FeltOrnitologen 7*: 22-23.
 Dean, A., Bradshaw, C., Martin, J., Stoddart, A. & Walbridge, G. 2010. The status in Britain of «Siberian Chiffchaff». - *British Birds 103*: 320-338.
 Egeland, Ø. 2008. Keiseren av Hå. - *Feltornitologen 6*: 6-9.
 Eggen, M. 2009a. En ganske usikker og en sikker ibis på Lista. - *FeltOrnitologen 7*: 25-26.

Eggen, M. 2009b. En rosa flekk blant det hvite. - *FeltOrnitologen 7*: 10-11.
 Garner, M. 2008. *Frontiers in Birding*. BirdGuides Ltd. Sheffield.
 Gjershaug, J.O., Forset, O.A., Woldvik, K. & Espmark, Y. 2006. Hybridisation between Common Buzzard *Buteo buteo* and Rough-legged Buzzard *B.lagopus* in Norway. - *Bull. B.O.C. 126*: 73-80.
 Grønningsæter, E. 2005. White-rumped Sandpipers in Arctic Norway. - *Birding World 18*: 349-350.
 Haftorn, S. 1971. *Norges fugler*. Universitetsforlaget. Oslo. 862 s.
 Hansen, T.H. 2009. Første funn av kanadalo i Møre og Romsdal. - *FeltOrnitologen 7*: 20-21.
 Hellström, M. 2009. Gulårlor av rasen *fjeldegg*. - *Vår Fågelvärld 68 (4)*: 32-37.
 Hveding, H. & Hagevik, P.J. 2008. Kryssing av keiseren. - *FeltOrnitologen 6*: 9-10.
 Johnson, O.W. & Johnson, P.M. 2004. Biometrics and field identification of Pacific and American Golden Plovers. - *British Birds 97*: 434-443.
 Knox, A.G., Collinson, J.M., Parkin, D.T., Sangster, G. & Svensson, L. 2008. Taxonomic recommendations for British birds: Fifth report. - *Ibis 150*: 833-835.
 Larsen, B.H. 2009. Svarthalsdykker er i ferd med å etablere seg i Oppland. - *Vår Fuglefauna 32*: 116-120.
 Lifjeld, J.T., Marthinsen, G., Myklebust, M., Dawson, D.A. & Johnsen, A. 2009. A wild Marsh Warbler x Sedge Warbler hybrid (*Acrocephalus palustris* x *A.schoenobaenus*) in Norway documented with molecular markers. - *J. Ornithol. 151*: 513-517.
 Olsen, T.A. 2009. Vader-bonanza på Jæren sommeren 2008. - *FeltOrnitologen 7*: 16-18.
 Olsen, T.A. & Mjøltnes, K.R. 2007. Sjeldne fugler i Norge i 2005. - *Ornis Norvegica 30*: 68-115.
 Olsen, T.A. & Mjøltnes, K.R. 2009. Sjeldne fugler i Norge i 2007. - *Ornis Norvegica 32*: 4-41.
 Olsen, T.A., Tveit, B.O., Bunes, V. & Mjøltnes, K.R. 2008. Sjeldne fugler i Norge i 2006. - *Ornis Norvegica 31*: 48-97.
 Riegel, J. 2008. Les oiseaux nicheurs rares et menacés en France en 2007. - *Ornithos 15*: 153-180.
 Sangster, G., van den Berg, A.B., van Loon, A.J., Roselaar, C.S. 2009. Dutch avifaunal list: taxonomic changes in 2004-2008. - *Ardea 97*: 373-381.
 Slack, R. 2009. *Rare birds – Where and when*. Rare Birds Books. York.
 Svensson, L., Mullarney, K. & Zetterström, D. 2009. *Collins Bird Guide 2nd ed*. HarperCollins Publishers. London.
 Wilson, M.G. & Korovin, V.A. 2003. Oriental Turtle Dove breeding in the Western Palearctic. - *British Birds 96*: 234-241.
 Worfolk, T. 2000. Identification of Red-backed, Isabelle and Brown Shrikes. - *Dutch Birding 22*: 323-362.